

**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI**

**FAKULTA EKONOMICKÁ**

Bakalářská práce

**Účetní a daňové aspekty tvorby a čerpání rezerv**

**Accounting and tax aspects of the creation and use of provisions**

Adéla Eretová

Plzeň 2014

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2013/2014

## ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Adéla ERETOVÁ**  
Osobní číslo: **K11B0293P**  
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**  
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**  
Název tématu: **Účetní a daňové aspekty tvorby a čerpání rezerv**  
Zadávající katedra: **Katedra financí a účetnictví**

### Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Charakterizujte rezervy z účetního a daňového hlediska.
2. Představte společnost LB Minerals, s.r.o.
3. Objasněte problematiku tvorby rezerv na sanaci a rekultivaci.
4. Proveďte komparaci zjištěných poznatků s účetní praxí firmy a formulujte doporučení.

Rozsah grafických prací: **neuveden**  
Rozsah pracovní zprávy: **40 - 60 stran**  
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**  
Seznam odborné literatury:


- **HADRABOVÁ, Alena.** *Environmentální aspekty podnikání. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1709-4*
- **KOVANICOVÁ, Dana.** *Abeceda účetních znalostí pro každého. 20. aktualizované vydání. Praha: Bova Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5*
- **RYNEŠ, Petr.** *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k 1. 1. 2013. 13. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2013. ISBN 978-80-7263-793-5*
- **ŠTÝS, Stanislav.** *Rekultivace území postižených těžbou nerostných surovin. Praha: SNTL, 1981.*

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jitka Zborková**  
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **25. října 2013**  
Termín odevzdání bakalářské práce: **25. dubna 2014**

  
Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný  
děkan



  
Prof. Ing. Lilia Dvořáková, CSc.  
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. října 2013

## Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

*„Účetní a daňové aspekty tvorby a čerpání rezerv“*

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne 14. 4. 2014

.....

Adéla Eretová

## **Poděkování**

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Jitce Zborkové, Ph.D. za cenné připomínky a odborné rady při vypracování této práce. Mé poděkování patří také společnosti LB MINERALS, s. r. o. za poskytnuté informace a materiály.

## Obsah

|   |    |
|---|----|
| Úvod.....   | 7  |
| 1 Rezervy jako nástroj zásady opatrnosti .....                              | 9  |
| 1.1 Rezerva z pohledu českého i mezinárodního účetního výkaznictví.....     | 9  |
| 1.2 Účetní a daňové předpisy upravující rezervy.....                        | 11 |
| 1.3 Účetní a finanční výkaznictví rezerv.....                               | 13 |
| 1.3.1 Tvorba a čerpání rezerv .....   | 13 |
| 1.3.2 Účtování o rezervách .....  | 14 |
| 1.3.3 Rezervy jako součást účetní závěrky .....                             | 15 |
| 1.4 Tiché rezervy.....  | 17 |
| 2 Představení společnosti LB MINERALS, s. r. o. ....                        | 19 |
| 3 Účetní rezervy.....   | 20 |
| 3.1 Rezerva na rizika a ztráty.....   | 20 |
| 3.2 Rezerva na daň z příjmů.....  | 22 |
| 3.3 Rezerva na důchody a podobné závazky .....                              | 23 |
| 3.4 Rezerva na restrukturalizaci .....                                      | 25 |
| 3.5 Ostatní účetní rezervy vytvářené společností LB MINERALS, s. r. o. .... | 26 |
| 3.5.1 Rezerva na bonusy .....   | 26 |
| 3.5.2 Rezerva na audit.....   | 26 |
| 4 Zákonné rezervy .....   | 27 |
| 4.1 Bankovní rezervy a rezervy v pojišťovnictví.....                        | 28 |
| 4.2 Rezerva na opravy dlouhodobého majetku .....                            | 29 |
| 4.3 Rezerva na pěstební činnost .....                                       | 33 |
| 4.4 Ostatní rezervy .....   | 33 |
| 5 Rezervy specifické pro těžební podniky .....                              | 34 |
| 5.1 Rezerva na sanaci pozemků dotčených těžbou .....                        | 35 |

|       |  |    |
|-------|--|----|
| 5.2   | Rezerva na vypořádání důlních škod .....   | 42 |
| 6     | Závěrečné shrnutí a doporučení .....   | 45 |
| 6.1   | Přehled rezerv vytvářených vybranou společností.....                                 | 45 |
| 6.2   | Návrh na optimalizaci vývoje nákladů při opravách dlouhodobého hmotného majetku..... | 47 |
| 6.2.1 | Tvorba rezervy na opravy dlouhodobého hmotného majetku .....                         | 48 |
| 6.2.2 | Komponentní odpisování .....   | 49 |
| 6.2.3 | Srovnání variant a doporučení pro praxi.....   | 50 |
|       | Závěr .....  | 53 |
|       | Seznam tabulek, obrázků a případových studií .....                                   | 55 |
|       | Seznam použitých účtů .....  | 56 |
|       | Seznam použitých zkratk .....  | 57 |
|       | Seznam použité literatury .....  | 58 |
|       | Seznam příloh .....  | 61 |

## Úvod

Základním úkolem účetnictví je poskytovat svým uživatelům informace o ekonomické situaci podniku a o jeho výsledku hospodaření za dané časové období. Kromě manažerů podniku jsou účetní informace určeny také různým uživatelům, kteří se o podnik zajímají z nejrůznějších důvodů. Jedná se především o investory, vlastníky a dodavatele či jiné věřitele.

V současné době nejde jen o posouzení toho, jak si podnik vedl za minulé období, stále většího významu nabývá prognózování neboli předvídání toho, zda a nakolik bude podnik schopen dosahovat příznivých finančních výsledků v budoucnosti. Avšak důležitým předpokladem pro vypovídací schopnost účetních informací je věrné a poctivé zobrazení skutečnosti. V účetnictví je zakotveno hned několik všeobecně uznávaných zásad, které napomáhají splnění tohoto požadavku a společně s obecnými prvky metody účetnictví (bilanční princip, podvojnost, dokladovost, oceňování, inventarizace a soustava účtů) vytvářejí tzv. obecné účetní prostředí.

Kromě dodržování již zmíněné zásady věrného a poctivého zobrazení, jež je nadřazena všem ostatním, je nezbytné nejprve vymezit ekonomický celek, za který se vede účetnictví. Co se týče samotného účtování, mají účetní jednotky podle aktuálního principu povinnost účtovat o skutečnostech do účetního období, se kterým časově a věcně souvisí. Ze zásady bilanční kontinuity vyplývá návaznost konečných a počátečních stavů rozvahových účtů mezi jednotlivými účetními obdobími. A platí zákaz vzájemné kompenzace mezi účty nákladů a výnosů nebo majetku a závazků. Provázanost a srovnatelnost účetních informací v čase vyžaduje stálost při uplatňování metod pro oceňování majetku a předkládání účetní závěrky.

Účetní jednotka v pravidelných intervalech zjišťuje a vykazuje výsledek hospodaření, s čímž souvisí i jedna z nejstarších konzervativních zásad, a to zásada opatrnosti, která je mimo jiné realizována prostřednictvím rezerv. A právě o rezervách bude pojednávat předložená bakalářská práce.

První část bakalářské práce objasňuje pojem rezerva, z pohledu českého i mezinárodního, definuje právní předpisy, kterými jsou tyto účetní a daňové položky upraveny, a vysvětluje, jakým způsobem jsou účtovány a vykazovány. Je zde ponechán prostor pro přiblížení tichých rezerv, přestože jejich tvorbou dochází k porušování



zákona. Druhá část je zaměřena na představení vybrané společnosti, konkrétně LB MINERALS, s. r. o..

V následujících kapitolách jsou již teoretické poznatky z oblasti jednotlivých účetních a daňových rezerv doplňovány údaji z podnikové praxe zvolené společnosti. O daňové rezervy lze na rozdíl od účetních snížit základ daně, a tedy výslednou daňovou povinnost. Jednotlivé podkapitoly jsou doplněny případovými studii, ve kterých je uveden postup účtování konkrétních rezerv a jejich vliv na účetní i daňový výsledek hospodaření. Samostatná kapitola je věnována daňovým rezervám, které je podnik na základě horního zákona povinen vytvářet a jejichž problematika je velmi rozsáhlá. Závěrečná část práce se zabývá shrnutím praktických poznatků a navržením změny, jejíž realizace by byla pro společnost přínosná.

**Cílem bakalářské práce** je provést komparaci teoretických poznatků z oblasti tvorby a čerpání jednotlivých rezerv s účetní praxí vybrané společnosti. Zhodnotit tvorbu účetních rezerv z hlediska dodržování účetních zásad. Tvorbu daňově uznatelných rezerv posoudit vzhledem k optimalizaci základu daně. A na základě zjištěných informací poté navrhnout případné změny.

Bakalářská práce obsahuje hned několik přístupů k řešení zadaného tématu. V první části, ve které jsou jednotlivé rezervy rozebrány do detailů a doplněny případovými studii, uplatňuje autorka zejména analýzu. Poté přistupuje ke komparaci poznatků získaných z odborné literatury na straně jedné a informací zjištěných během konzultací ve vybraném podniku na straně druhé. V závěrečné části je použita syntéza neboli spojení veškerých poznatků v celek, který se stává podkladem pro vyvození závěrů a doporučení.

## 1 Rezervy jako nástroj zásady opatrnosti

Podnikatelské jednotky při vedení účetnictví, sestavování a předkládání účetních výkazů dodržují soubor pravidel obecně nazývaných **účetní zásady**. Tyto zásady nejsou upravovány samostatnými právními předpisy, ale většina z nich je zakotvena v zákoně o účetnictví [6]. Jejich cílem je napomoci věrnému zobrazení stavu účetní jednotky [7].

Tvorba rezerv souvisí s jednou z těchto účetních zásad, a to **zásadou opatrnosti**, která patří v účetnictví k nejstarším konzervativním zásadám [6] a ukládá podniku přihlídnout při oceňování majetku a závazků k rizikům, možným ztrátám a jejich vlivu na následující období.

*„Účetní jednotky při oceňování ke konci rozvahového dne zahrnují jen zisky, které byly dosaženy, a berou v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky, jakož i všechna snížení hodnoty bez ohledu na to, zda je výsledkem hospodaření účetního období zisk nebo ztráta.“ [15]*

Avšak odhad budoucího snížení ekonomického prospěchu by měl být proveden tak, aby nebyla porušena **zásada věrného a poctivého zobrazení**. Jedná se pouze o odhad možných rizik a ztrát, proto nelze vyloučit možnost, že v konečném důsledku dojde k podhodnocení aktiv a nadhodnocení závazků, tj. vytvoření tichých rezerv. [6]

V praxi se zásada opatrnosti kromě již zmíněné tvorby rezerv realizuje prostřednictvím opravných položek a odpisů. Zatímco opravné položky dočasně a odpisy trvale snižují hodnotu majetku, rezervy zvyšují hodnotu závazků. [7]

### 1.1 Rezerva z pohledu českého i mezinárodního účetního výkaznictví

S rezervami, ať už v podobě finanční jako prostředkem k řešení nahodilých událostí (například ztráta zaměstnání), nebo hmotné (například rezervní pneumatika v každém automobilu), se setkáváme i v běžném životě. Jejich smysl spočívá v současném zajištění se proti možné nepříznivé situaci v budoucnosti a stejně tak jsou chápány i rezervy v účetnictví.

Rozdílné vymezení rezerv nabízí prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví č. 500/2002 Sb., uplatňovaná v České republice (dále jen ČR), a IAS 37, používaný v mnoha zemích světa.

Vyhláška definuje rezervy jako **účetní položku určenou k pokrytí budoucích závazků nebo výdajů** podle § 26 zákona o účetnictví, u nichž je znám účel, je pravděpodobné, že nastanou, avšak zpravidla není jistá částka nebo datum, k němuž vzniknou [18]. Rezervy jsou označovány jako tzv. vnitřní dluh podniku [4]. V rozvaze vystupují jako samostatná účetní kategorie – rezervy [15].

Tak jako rezervy jsou i dohadné položky a časové rozlišení nástrojem, který slouží k zahrnování nákladů do období, se kterým věcně a časově souvisí [7]. Tím, že rezervy **zvýšují náklady podniku, a tedy snižují výsledek hospodaření** (poté i podíly na zisku), aby zadržely částky na budoucí výdaje, připomínají jeden z typů časového rozlišení – výdaje příštích období [6]. Ty se však nepojí s takovou mírou neurčitosti, jelikož je u nich známo období čerpání i částka. Dohadné položky pasivní představují závazky vůči konkrétním osobám, se kterými nebyla dohodnuta pouze konečná částka, a proto je nutné ji vykazovat v odhadnuté výši [1].

Tab. č. 1: Srovnání rezerv s ostatními přechodnými položkami

| Položka          | Účel  | Období  | Částka  |
|------------------|-------|---------|---------|
| Rezervy          | Známy | Neznámé | Neznámá |
| Dohadné položky  | Známy | Znamé   | Neznámá |
| Časové rozlišení | Známy | Znamé   | Znamá   |

Zdroj: [25]

Oproti tomu podle standardu IAS 37 je rezerva definována jako závazek s nejistým časovým rozvrhem a výší. Na rozdíl od předchozího pojetí se v rozvaze vykazuje jako samostatný závazek ve známé nebo nejlépe odhadnuté výši. Další odlišnost spočívá v časovém chápání závazku, které podmiňuje uznání rezerv [1]. Podle standardu může podnik vykázat rezervu:

- pokud se jedná o **současný závazek**, vzniklý jako důsledek minulé události, který splňuje obecnou definici rozvahově vykazovaného závazku, tzn.
- je pravděpodobné, že k vypořádání závazku bude nezbytný odtok prostředků představujících ekonomický prospěch a
- výši takového závazku lze spolehlivě odhadnout [10].

Podnik tedy nemá reálnou možnost vyhnout se jeho splacení [1].

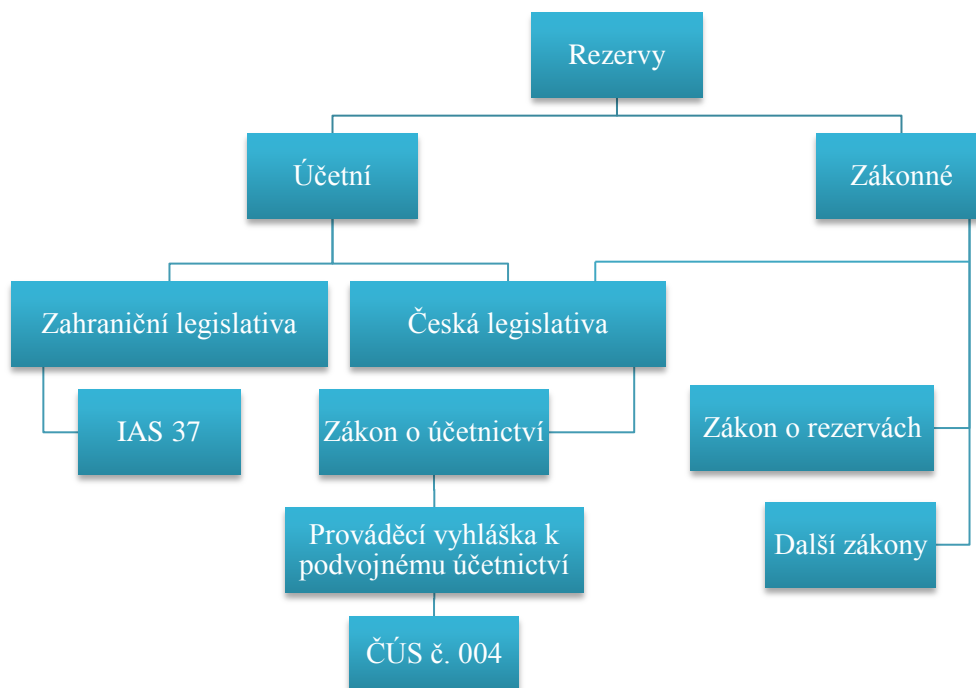
## 1.2 Účetní a daňové předpisy upravující rezervy

Mnoho autorů ve svých publikacích o účetnictví rozděluje rezervy do dvou elementárních skupin, a to:

1. rezervy účetní,
2. rezervy zákonné (resp. podle zvláštních právních předpisů nebo daňové).

Jaký rozdíl spočívá mezi těmito dvěma skupinami rezerv, napovídají již samotné názvy. Účetní rezervy jsou upravovány legislativou týkající se účetnictví. Zatímco úpravu daňových rezerv lze dohledat i v dalších zákonech, zejména v zákoně č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů (dále jen zákon o rezervách)<sup>1</sup> [6]. Legislativní úprava rezerv je znázorněna v následujícím schématu a níže podrobně rozepsána.

Obr. č. 1: Legislativní úprava rezerv



Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

V ČR je účetnictví podnikatelských subjektů upraveno soustavou předpisů na úrovni zákonů a norem, jež ve svém komplexu vytvářejí účetní systém. Základním kamenem účetního systému ČR je **zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví** ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o účetnictví). Tento zákon platí pro všechny účetní jednotky

<sup>1</sup> a dalších zákonech, které budou rozvedeny až na příslušném místě.

a stanovuje zejména rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu [7]. Kromě toho upravuje způsob vydávání další účetní metodiky, která bude popsána v následujících odstavcích.

Konkrétně rezerv se zákon o účetnictví dotýká jen okrajově, a to ve čtvrté části, která stanovuje způsoby oceňování. V § 25 je zakotvena již citovaná zásada opatrnosti, ze které vyplývá samotná podstata tvorby rezerv.

Ministerstvo financí vydává podle zákona o účetnictví prováděcí vyhlášky, které upravují vybrané oblasti účetnictví pro jednotlivé skupiny účetních jednotek<sup>2</sup> [7]. **Podnikatelským subjektům je určena vyhláška č. 500/2002 Sb.**, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví (dále jen vyhláška). Vyhláška upravuje zejména jednotlivé části a obsahové vymezení položek účetní závěrky, formát účetních výkazů, směrnou účtovou metodu a účetní metody.

Druhá část vyhlášky rozděluje rezervy, podle toho jak vstupují do rozvahy, do skupin:

1. rezervy podle zvláštních právních předpisů,
2. rezervy na důchody a podobné závazky,
3. rezerva na daň z příjmů,
4. ostatní rezervy [18].

Ve čtvrté části, která stanovuje účetní metody, pak nalezneme informace o postupu tvorby a použití rezerv.

Dalšími dokumenty, jež vydává Ministerstvo financí za účelem zajištění souladu při používání účetních metod účetními jednotkami a vyšší míry srovnatelnosti účetních závěrek [7], jsou České účetní standardy. Standardy zahrnují obsahové vymezení, oceňování a postup účtování vybraných položek. V současné době nabývá platnosti 23 standardů pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky.

Podrobnější informace o rezervách lze dohledat v **Českém účetním standardu pro podnikatele č. 004 – Rezervy** (dále jen ČÚS č. 004). Cílem tohoto standardu je dosažení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami v položkách

---

<sup>2</sup> Jedná se o podnikatele, finanční instituce, pojišťovny, zdravotní pojišťovny, neziskové organizace a územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační složky státu.

rezerv, které vymezuje vyhláška [20]. Standard obsahuje postup tvorby, použití a účtování rezerv.

Jak již bylo uvedeno, zákonným rezervám se věnuje zejména **zákon o rezervách**, který upravuje pro účely zjištění základu daně z příjmů způsob tvorby a výši rezerv, jež jsou výdajem (nákladem) vynaloženým na dosažení, zajištění a udržení příjmů u poplatníků daní z příjmů. Obsah zákona bude podrobně rozveden v jedné z následujících kapitol.

V návaznosti na vstup naší země do Evropské unie, bylo potřeba přizpůsobit účetnictví požadavkům evropské standardizace, jež se týkají především sestavování a zveřejňování účetních výkazů. Jedná se zejména o **čtvrtou a sedmou směrnici EU**. [6]

Evropská komise v roce 2002 přijala Nařízení o uplatňování IAS<sup>3</sup>, podle něhož společnosti, které mají cenné papíry kotované na regulovaných trzích, musejí sestavovat konsolidované účetní závěrky v souladu se stávajícími IAS a novými IFRS<sup>4</sup>, které postupně nahrazují dřívější IAS [10]. V současné době platí 13 standardů IFRS a 41 standardů IAS. Při vypracování Českých účetních standardů se aplikuje postup doporučený Evropskou komisí, a to přijímat shodná řešení s **IAS/IFRS**, pokud se danou problematikou směrnice EU nezabývají [6].

Rezervami, podmíněnými aktivy a závazky se zabývá **Mezinárodní účetní standard č. 37**, který určuje pravidla rozpoznání této položky v účetní závěrce, způsoby oceňování a požadavky na zveřejnění [1].

### 1.3 Účetní a finanční výkaznictví rezerv

Zákonné a účetní rezervy jsou sice odlišné z hlediska daňové uznatelnosti, ale co se týče účtování, jsou si obě tyto skupiny rovny. Zákon o rezervách dokonce uvádí, že zákonné rezervy musí být zúčtovány podle zvláštního právního předpisu, tzn. zákona o účetnictví [17].

#### 1.3.1 Tvorba a čerpání rezerv

Jak již bylo zmíněno, účelem rezerv je pokrýt budoucí závazky nebo výdaje, které s velkou pravděpodobností nastanou, proto jsou v účetnictví vykazovány jako zdroje

---

<sup>3</sup> International Accounting Standards – Mezinárodní účetní standardy.

<sup>4</sup> International Financial Reporting Standards – Mezinárodní standardy účetního výkaznictví.

cizí [7]. Mnozí zastávají názor, že by měly být považovány za vlastní zdroj podniku, protože účetní jednotka může s jím odpovídající výší peněžních prostředků volně disponovat. Ovšem pravdou je, že **pokud podnik rezervu čerpá, musí ji použít na účel, k němuž byla vytvořena**. Z časového hlediska bychom rezervy zařadili mezi zdroje dlouhodobé, jelikož hranicí pro zařazení do této skupiny je doba trvání delší než 1 rok. [6]

Podmínky pro tvorbu rezerv, jejich výši a způsob jejich vytváření a požívání si účetní jednotka stanoví ve svém vnitřním předpisu [20].

Výše rezerv je kvalifikovaným odhadem a vytváří se procentem z určeného základu nebo v absolutní částce, pokud zákon o rezervách u zákonných rezerv nestanoví přímo způsob tvorby [20]. Rezervu nelze přečerpat, jinými slovy, položka rezerv nesmí mít nikdy aktivní zůstatek. Pokud je rezerva tvořena více účetních období, pasivní zůstatky se převádějí do období následujícího. [18]

Povinností účetní jednotky je provádět dokladovou inventuru rezerv. Při inventarizaci se posuzuje jejich výše a odůvodněnost [18]. Zjistí-li podnik, že již pominul účel, na který byla rezerva tvořena, rozpustí se v plné výši. K úpravě zvýšením či snížením dochází v případě zjištění neadekvátní výše vytvořené rezervy. Pokud vytváří účetní jednotka rezervu v cizí měně, je třeba brát ohled i na změnu kurzu. [25]

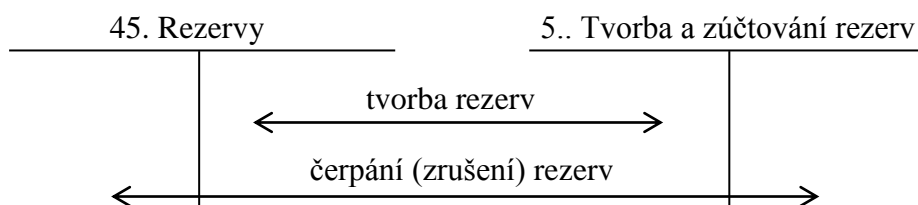
### 1.3.2 Účtování o rezervách

Tvorba rezerv se účtuje ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 45 – *Rezervy* a na vrub příslušného účtu nákladů:

- *úctové skupiny 55 - Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů*, pokud se týkají provozní činnosti,
- *úctové skupiny 57 - Rezervy a opravné položky finančních nákladů*, pokud se týkají finanční činnosti,
- *úctové skupiny 58 - Mimořádné náklady*, například rezerva na restrukturalizaci,
- *v úctové skupině 59 - Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů*, pokud se týkají rezervy na daň z příjmů.

Použití, snížení nebo zrušení rezerv pro nepotřebnost se účtuje obráceným zápisem, tedy na vrub skupiny účtů 45 - *Rezervy* a ve prospěch nákladů. [20]

Obr. č. 2: Schématické znázornění tvorby a čerpání rezerv



Zdroj: Vlastní zpracování dle [20], 2014

O tvorbě a čerpání rezerv může podnikatelská jednotka účtovat v průběhu účetního období nebo až při uzavírání účetních knih. Zákonné rezervy se uplatňují za zdaňovací období<sup>5</sup>, proto se doporučuje vázat jejich tvorbu a čerpání na konec tohoto období. [7]

### 1.3.3 Rezervy jako součást účetní závěrky

Účetní jednotky mají povinnost sestavovat účetní závěrku, kterou tvoří:

- rozvaha,
- výkaz zisku a ztráty a
- příloha.

Volitelnou součástí závěrky jsou:

- přehled o peněžních tocích a
- přehled o změnách vlastního kapitálu.

Pokud ovšem vybrané účetní jednotky překročily nebo alespoň dosáhly hodnoty aktiv 40.000.000 Kč a úhrnu čistého obrátu 80.000.000 Kč ke konci rozvahového dne účetního období, za něž se sestavuje účetní závěrka, a účetního období bezprostředně předcházejícího, stává se pro ně sestavení přehledů povinností. [15]

Jelikož rezervy patří mezi pasiva, promítnou se do **rozvahy**, která podává informace o majetku podniku a zdrojích jeho krytí. Přestože jsou řazeny mezi zdroje cizí, nevykazují se jako závazky [7]. Jedná se o samostatnou účetní kategorii, která vstupuje do rozvahy pod označením uvedeným v následující tabulce.

Tab. č. 2: Uspořádání položek rozvahy – část pasiva

<sup>5</sup> U daně z příjmů právnických osob se zdaňovacím obdobím rozumí kalendářní rok, hospodářský rok, období od rozhodného dne fúze nebo převodu jmění na společníka anebo rozdělení obchodní společnosti nebo družstva do konce kalendářního roku nebo hospodářského roku, ve kterém byly fúze nebo převod jmění na společníka anebo rozdělení zapsány v obchodním rejstříku nebo účetní období, pokud je toto účetní období delší než nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců [16].



| Položka pasiv |  |
|---------------|--|
| B.            | Cizí zdroje                                |
| B.I.          | Rezervy                                    |
| B.I. 1.       | Rezervy podle zvláštních právních předpisů |
| 2.            | Rezerva na důchody a podobné závazky       |
| 3.            | Rezerva na daň z příjmů                    |
| 4.            | Ostatní rezervy                            |

Zdroj: Příloha č. 1 [18]

Vyhláška č. 500/2002 kromě některých položek rozvahy vymezuje také položky zisku a ztráty. Zjednodušeně lze říci, že se mezi tyto položky řadí změna stavu rezerv<sup>6</sup>, která se do **výkazu zisku a ztráty** promítne v závislosti na tom, jaké oblasti se týká - provozní, finanční nebo mimořádné [5].

Tab. č. 3: Uspořádání položek výkazu zisku a ztráty – druhové členění

|                                |   |
|--------------------------------|---|
| Provozní výsledek hospodaření  |   |
| G.                             | Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období |
| Finanční výsledek hospodaření  |   |
| M.                             | Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti                                      |
| Mimořádný výsledek hospodaření |   |
| R.                             | Mimořádné náklady   |

Zdroj: Příloha č. 2 [18]

**Příloha** doplňuje informace obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztráty. Pokud podnik rezervy vytváří, uvádí v ní následující informace:

- účetní hodnotu na počátku a na konci účetního období u jednotlivých typů rezerv,
- vytvoření nových rezerv a zvýšení již existujících rezerv v účetním období,
- čerpání rezerv,
- nevyužité částky rezerv, které byly v průběhu účetního období zrušeny [10].

<sup>6</sup> Rozdíl mezi konečným a počátečním stavem rezerv, který může mít i zápornou hodnotu [5].

## 1.4 Tiché rezervy

V současné době existuje více přístupů uplatňovaných při oceňování aktiv a závazků<sup>7</sup>. Tyto přístupy se vyvíjely spolu s rozvojem účetní teorie i praxe až do dnešní podoby založené na obecně uznávaných účetních zásadách a mezinárodních standardech. V důsledku použití různých způsobů ocenění položek aktiv a pasiv mohou vznikat rozdíly mezi vlastním kapitálem vykázaným ve finančním účetnictví a jeho „skutečnou“ výší. [2]

Existují dva typy tzv. rozdílů z oceňování. Jedná se o vykázaní fiktivní výše vlastního kapitálu, které může být způsobeno vyšším oceněním aktiv podniku nebo naopak nižším oceněním závazků [2]. Druhou možností představuje účetní vykázaní nižší hodnoty vlastního kapitálu, jež spočívá v **nižším ocenění (podhodnocení) aktiv** podniku nebo naopak **vyšším ocenění (nadhodnocení) závazků**. Tyto rozdíly z oceňování se nazývají tiché rezervy a na rozdíl od doposud popisovaných zjevných rezerv, které se vykazují, je v rozvaze nenalezneme, proto se jim říká rovněž rezervy skryté, latentní. [6]

„Tichou rezervu můžeme obecně charakterizovat jako tu část vlastního kapitálu podniku, která není účetně vykázána. V konečném důsledku je způsobena rozdíly z ocenění aktiv a závazků podniku, tedy rozdíly mezi zvolenou základnou pro „reálné“ ocenění, od níž se odvíjí úvaha o tichých rezervách, a mezi účetním oceněním jednotlivých položek.“ [2, s. 135]

Z hlediska stran rozvahy lze rozlišovat tiché rezervy vázané na aktiva, jež snižují celkovou bilanční sumu a tiché rezervy vázané na položky pasiv, jež pouze mění poměr mezi vlastním kapitálem a dluhy na straně pasiv.

Tiché rezervy mohou vznikat vlivem vnějšího prostředí podniku, aniž by bylo v moci podniku je ovlivnit. Typickým příkladem jsou změny cen na trhu, v důsledku kterých dochází ke vzniku **nucených** tichých rezerv. Pro jednoduchou ukázkou lze uvést stroj, jehož účetní hodnota činí 200.000 Kč, přičemž se jedná o cenu zůstatkovou, vycházející z pořizovací ceny a oprávek vzniklých z lineárních odpisů. V současné době by tento stroj v zůstatkové ceně stál 230.000 Kč. Tichá rezerva tedy představuje 30.000 Kč. V tomto případě má podnik možnost nově ocenit danou položku na úroveň aktuální

---

<sup>7</sup> Mezi základní oceňovací základny patří historická cena, reprodukční hodnota, realizovatelná hodnota nebo reálná hodnota [6].

ceny (čímž tichá rezerva zaniká) nebo účetní ocenění ponechat (poté tichá rezerva v podniku trvá).

Naopak k typickým příkladům tvorby **dobrovolných** tichých rezerv, na jejichž vznik má podnik vliv, patří uplatnění zrychlených metod odpisování, při nichž je zůstatková cena v prvních letech odpisování snižována většími částkami ve srovnání s metodou lineárního odpisování. Podobný efekt má stanovení kratší doby životnosti majetku, kdy výše odpisů opět neodpovídá realitě. Stává se tak v případech, kdy podnik pro potřeby účetnictví používá odpisy podle zákona o daních z příjmů.

Tiché rezervy tedy vznikají zejména na straně aktiv. Přesto lze jmenovat několik položek pasiv, které mohou být jejich nositeli, a to rezerva na rizika a ztráty, jejíž výše se odhaduje a jsou-li budoucí výdaje či ztráty nižší než vytvořená rezerva, dochází ke vzniku tichých rezerv. Dalším příkladem mohou být pasivní položky časového rozlišení, zejména při nadhodnocení výdajů příštích období.

Vzhledem k charakteru vzniku lze tiché rezervy členit na výsledkové a kapitálové. O výše jmenovaných příkladech můžeme hovořit jako o tichých rezervách **výsledkových**, které vznikají z činností vedoucích k výsledku hospodaření. Ke vzniku tichých rezerv **kapitálových** vedou například nepeněžní vklady do podniku, které jsou podceněny.

Existence tichých rezerv s sebou nese **zkreslení účetních informací**, které poté nemohou poskytovat přesný pohled na podnik. Této skutečnosti může vedení využít ku prospěchu podniku a možnost tvorby, udržování a zániku tichých rezerv se tak může stát nástrojem finančního řízení podniku v různých situacích. Pomocí tichých rezerv lze například stabilizovat výši vykazovaného zisku prostřednictvím jejich tvorby v obdobích, kdy dosahuje dobrých výsledků hospodaření, a naopak rozpouštěním v dobách, kdy jsou výsledky hospodaření horší. Vykazovaný rovnovážný zisk může vést ke snazšímu získání cizích zdrojů financování, ke stabilizaci výše podílů na zisku a ve svém důsledku přispívá ke zlepšení dobrého jména podniku. Naopak záměrným snížením zisku tvorbou tichých rezerv může podnik zabránit vyplácení části likvidních prostředků formou podílů či daní a využít takto „ušetřené“ prostředky ke svému rozvoji. S využíváním tichých rezerv jsou ovšem spojena i určitá rizika. Zkreslené účetní informace vedou ke zhoršení možnosti srovnávat tyto údaje například v čase, proto by je podnik měl pro vlastní potřeby korigovat s ohledem na existenci tichých rezerv. [2]

## **2 Představení společnosti LB MINERALS, s. r. o.**

Počátky těžby a úpravy surovin na Plzeňsku mají dlouholetou tradici, sahající až do 19. století. Avšak společnost jako taková vznikla až v roce 2007, kdy došlo k rozdělení, a to formou odštěpení, části majetku firmy LASSELSBERGER, a. s. na tři nové akciové společnosti LB Minerals, LB Cemix a LB IMMO. Právní forma podniku byla 1. ledna 2009 změněna na společnost s ručením omezeným.

Společnost LB MINERALS, s. r. o. se sídlem v Horní Bříze byla zapsána do obchodního rejstříku vedeného u Krajského soudu v Plzni, oddíl C, vložka 22581, 1. listopadu 2007. Základní kapitál činí 635.175.000 Kč. LASSELSBERGER GmbH, sídlící v Rakousku, vlastní 100% obchodní podíl. Statutární orgán tvoří tři jednatele, přičemž jménem společnosti jednají vždy dva z nich společně. Společnost je členěna na pět výrobních jednotek: Plzeňsko, Chodsko, Třeboňsko, Chebsko a Morava.

**Hlavní činností LB MINERALS, s. r. o. je těžba, úprava a zpracování kaolinů**, které jsou využívány při výrobě skleněných vláken, dlaždic, obkladů, papíru, barev a laků, ale například i léčiv; jílu používaných pro výrobu střešních tašek nebo porcelánu; živců, jejichž významnými odběrateli jsou výrobci skla; kameniva a písků nepostradatelných zejména ve stavebnictví. Podnik se ovšem zabývá i jinými činnostmi, které jsou uvedeny v obchodním rejstříku jako předmět podnikání. (viz příloha A).

Začlenění do **nadnárodní skupiny LASSELSBERGER Holding International** řadí společnost mezi nejvýznamnější dodavatele surovin v regionu střední Evropy. Z produkce plavených kaolinů je 80% určeno na export, přičemž největší podíl směřuje do Německa, s odstupem pak následují Belgie, Slovensko a Itálie. Dalším zahraničním odběratelem, zejména živců a jílu, je Polsko. Exportní prodej kameniva a písků se realizuje hlavně do Rakouska.

Vybraná společnost využívá na základě smluvního vztahu s LASSELSBERGER, s. r. o. její služby v oblasti účetnictví, finančních operací, personalistiky a správy informačního systému.

### 3 Účetní rezervy

Jak již bylo zmíněno, účetní rezervy jsou upraveny legislativou týkající se účetnictví, která u vybraných rezerv stanovuje podmínky pro jejich použití a účtování [7]. Dále může účetní jednotka vytvářet tzv. „ostatní“ rezervy, které nejsou upraveny žádným závazným předpisem a o nichž si rozhoduje sama [20].

Účetní rezervy však zákon o daních z příjmů neuznává jako náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů, jsou tvořeny pouze za účelem vyčíslení výsledku hospodaření v souladu s již zmíněnou zásadou opatrnosti [6].

Základním dokumentem, ve kterém bychom našli informace o členění účetních rezerv podle účelu, na který jsou určeny, je zákon o účetnictví. Rezervami se podle § 26 tohoto zákona rozumí:

- a) rezerva na rizika a ztráty,
- b) rezerva na daň z příjmů,
- c) rezerva na důchody a podobné závazky,
- d) rezerva na restrukturalizaci [15].

Co se týče tvorby účetních rezerv, vybraný podnik se příliš neodlišuje od společností s jiným předmětem podnikání. Nenalezneme tedy účetní rezervu, která by byla specifická jen pro těžební podniky. Zvolená společnost v současné době vytváří dvě účetní rezervy definované v zákoně o účetnictví, a to rezervu na daň z příjmů a rezervu na nevybranou dovolenou. Do této položky zahrnuje navíc rezervu na bonusy, které vyplývají ze smluv uzavřených s odběrateli. Další rezervou, o níž si společnost rozhoduje sama, jelikož není upravena žádným právním předpisem, je rezerva na audit.

V následujících podkapitolách budou podrobně rozebrány jednotlivé druhy účetních rezerv v pořadí, ve kterém jsou uvedeny v zákoně o účetnictví. Pro větší srozumitelnost budou vybrané kapitoly doplněny případovými studiemi, a to buď z podnikové praxe zvolené společnosti, v případě že danou rezervu vytváří, nebo smyšlenými.

#### 3.1 Rezerva na rizika a ztráty

Zákon o účetnictví ukládá účetním jednotkám brát ke konci rozvahového dne v úvahu všechna **předvídatelná rizika a možné ztráty**, které se týkají majetku a závazků a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky [15]. Účetní jednotka tedy vytváří

rezervy, pokud jsou budoucí rizika či ztráty z podnikání známa na základě současných skutečností nebo je velice pravděpodobné, že nastanou.

Musí být předem stanoveno, na jaké riziko jsou určeny, není možné vytvářet je obecně na všechna rizika (například podnikatelská rizika). Jejich výše se odhaduje na základě známých skutečností, zkušeností z minulých let, předpovědí budoucího vývoje či statistických šetření.

Rezervy se vytvářejí například na **záruční opravy, hrozící penále a pokuty** (například za znečišťování životního prostředí) nebo na možné výdaje vyplývající z **ručení za závazky někoho jiného a z probíhajících soudních sporů**. [6]

Ani jeden z těchto příkladů se však netýká vybrané společnosti. Jedním z nejběžnějších titulů účetních rezerv je rezerva na záruční opravy, která nabývá význam zejména u výrobních společností [25], proto bude modelový příklad uveden na fiktivním výrobním podniku.

#### **Příp. st. č. 1: Rezerva na záruční opravy a její vliv na VH**

*Společnost poskytuje na své výrobky roční záruku. Vzhledem ke zkušenostem v minulých letech ví, že se náklady na bezplatné záruční opravy pohybují kolem 3 % z tržeb za prodané výrobky. Na tyto náklady tvoří roční rezervu. Tržby v roce 2012 činily 2 mil. Kč a náklady na prodané výrobky dosáhly výše 1,2 mil. Kč. Skutečné náklady na záruční opravy v roce 2013 činily 54.000 Kč.*

| <b>Rok</b> | <b>Popis účetního případu</b>                      | <b>Částka (v Kč)</b>                | <b>MD</b> | <b>D</b> |     |
|------------|--|-------------------------------------|-----------|----------|-----|
| 2012       | Tvorba rezervy na záruční opravy                   | 60.000                              | 554       | 459      |     |
| 2013       | Náklady na záruční opravy                          | Materiál                            | 33.900    | 501      | 112 |
|            |  | Hrubá mzda                          | 15.000    | 521      | 331 |
|            |  | Příspěvek zaměstnavatele na SP a ZP | 5.100     | 524      | 336 |
|            | Čerpání rezervy                                    | 54.000                              | 459       | 554      |     |
|            | Převod nevyčerpané rezervy do následujícího období | 6.000                               | 459       | 702      |     |

*Společnost vytvoří rezervu na záruční opravy ve výši 60.000 Kč. **Z uvedené situace je patrné, že tvorba této rezervy není daňově uznatelným nákladem a vede ke snížení pouze účetního výsledku hospodaření.** Daňově uznatelné náklady vznikají až při čerpání rezervy, tj. při skutečném vynaložení nákladů na záruční opravy.*

*Nevyčerpanou rezervu může převést do následujícího období nebo rozpustit na vrub účtu 459. Vliv na účetní a daňový výsledek hospodaření je znázorněn v následující tabulce.*

| Rok  | Výsledek hospodaření (v Kč) |         |                    |         |
|------|-----------------------------|---------|--------------------|---------|
|      | při tvorbě rezervy          |         | bez tvorby rezervy |         |
|      | účetní                      | daňový  | účetní             | daňový  |
| 2012 | 740.000                     | 800.000 | 800.000            | 800.000 |
| 2013 | 0                           | -54.000 | -54.000            | -54.000 |

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

### 3.2 Rezerva na daň z příjmů

Účetní jednotky často uzavírají účetní knihy dříve, než mají vyhotovené daňové přiznání [5]. Daňové přiznání k dani z příjmů se podává nejpozději do tří měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Je-li poplatník povinen mít účetní závěrku ověřenou auditorem nebo předkládá-li za něj daňové přiznání daňový poradce, lze lhůtu pro podání prodloužit o další tři měsíce [16]. Proto mohou účetní jednotky daňovou povinnost pouze odhadovat a zaúčtovat ji jako rezervu na daň z příjmů. Rezerva je určena výhradně pro vyúčtování a vypořádání daně z příjmů a nelze ji použít pro vyúčtování daně jiné [7].

Povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem mají akciové společnosti, pokud dosáhly alespoň jednoho ze tří kritérií, ostatní obchodní společnosti a družstva pokud dosáhly alespoň dvou kritérií ke konci rozvahového dne účetního období, za něž se účetní závěrka ověřuje, a účetního období bezprostředně předcházejícího. Mezi kritéria patří:

- aktiva více než 40.000.000 Kč,
- úhrn čistého obratu více než 80.000.000 Kč,
- průměrný přepočtený stav zaměstnanců více než 50. [15]

Vybraná společnost splňuje všechna výše uvedená kritéria, tudíž se na ní vztahuje povinnost ověření účetní závěrky auditorem.

## **Příp. st. č. 2: Rezerva na daň z příjmů právnických osob a její vliv na VH**

Na základě žádosti vlastníka uzavírá společnost účetní knihy do konce března, tedy dříve, než podává daňové přiznání. Z důvodu věrnějšího vyčíslení výše disponibilního zisku se proto rozhodla pro tvorbu rezervy na daň z příjmů. Výše splatné daně z příjmů právnických osob vypočtená v únoru 2013 činila 38.848 tis. Kč. Společnost v roce 2012 zaplatila zálohy na daň z příjmů ve výši 33.925 tis. Kč.

| Rok  | Popis účetního případu           | Částka (v Kč) | MD  | D   |
|------|----------------------------------|---------------|-----|-----|
| 2012 | Zaplacené zálohy na daň z příjmů | 33.925.000    | 341 | 221 |
|      | Tvorba rezervy na daň z příjmů   | 38.848.000    | 591 | 453 |
|      | Zúčtování záloh                  | 38.848.000    | 453 | 341 |
| 2013 | Úhrada daně z příjmů             | 4.923.000     | 341 | 221 |

Společnost během roku 2012 platila zálohy na daň. Výše vytvořené rezervy odpovídá výši vypočtené daně a je zúčtována do účetního období, se kterým věcně souvisí, tedy roku 2012. Podnik v účetní závěrce za rok 2012 v rozvaze kompenzuje zaplacené zálohy s rezervou a vykazuje pouze rozdíl ve výši 4.923 tis. Kč [8] jako závazek vůči státu. V následujícím účetním období se uhradí nedoplatek na dani. Na základě uvedeného příkladu lze konstatovat, že tvorba rezervy zatěžuje účetní výsledek hospodaření o předpokládanou výši splatné daně z příjmů právnických osob, aby zabránila rozdělení nezatíženého zisku například mezi vlastníky.

| Rok  | Výsledek hospodaření (v Kč) |        |                    |        |
|------|-----------------------------|--------|--------------------|--------|
|      | při tvorbě rezervy          |        | bez tvorby rezervy |        |
|      | účetní                      | daňový | účetní             | daňový |
| 2012 | - 38.848.000                | 0      | 0                  | 0      |
| 2013 | 0                           | 0      | - 38.848.000       | 0      |

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

### **3.3 Rezerva na důchody a podobné závazky**

Účetní jednotka vykazuje rezervu na důchody a podobné závazky, pokud podle § 16 vyhlášky vytváří tuto rezervu na základě povinnosti vyplácet zaměstnancům důchody nebo podobné požitky uložené jí smlouvou nebo právním předpisem [18].

Avšak při současné legislativní úpravě penzí v ČR nemá tato rezerva obsahovou náplň a není zde zákonem stanovena povinnost ji vytvářet. V případě zavedení důchodového



spoření zaměstnavatelů pro svoje zaměstnance formou důchodových fondů by vznikla určitá možnost jejího využití. [7]

Rezervu lze vytvářet na základě případných smluv se zaměstnanci například na **nevybranou dovolenou, placená volna nad rámec zákona nebo odměny při odchodu do důchodu** [27].

Jak již bylo poznamenáno v úvodu kapitoly, LB MINERALS, s. r. o. vytváří rezervu na nevybranou dovolenou. Dle zákoníku práce činí výměra dovolené nejméně 4 týdny v kalendářním roce [14]. Zaměstnanci LB MINERALS, s. r. o. mají na základě kolektivní smlouvy nárok na další týden dovolené [31]. Nevybraná dovolená se podle zákona i interních předpisů společnosti může převést do následujícího roku. Za dobu čerpání dovolené přísluší zaměstnancům náhrada mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku. [14]

### **Příp. st. č. 3: Rezerva na nevybranou dovolenou a její vliv na VH**

*Společnost na konci roku 2012 získala součinem počtu dní nevybrané dovolené a průměrného výdělku u všech zaměstnanců náklady na náhrady za nevybranou dovolenou v celkové výši 8.625 tis. Kč, na které vytvořila rezervu.*

| Rok  | Popis účetního případu                  | Částka (v Kč) | MD  | D   |
|------|---|---------------|-----|-----|
| 2012 | Tvorba rezervy na nevybranou dovolenou  | 8.625.000     | 554 | 459 |
| 2013 | Náklady na náhrady za dovolenou         | 8.625.000     | 521 | 331 |
|      | Čerpání rezervy na nevybranou dovolenou | 8.625.000     | 459 | 554 |

*Z uvedeného příkladu je zřejmé, že společnost tvorbou rezervy na náhrady za dovolenou v období, se kterým časově souvisí, zvyšuje hodnotu účetních nákladů. V následujícím období je dovolená vybrána, vznikají mzdové náklady, které jsou daňově uznatelné, a současně je rozpuštěna rezerva.*

| Rok  | Výsledek hospodaření (v Kč) |             |                    |             |
|------|-----------------------------|-------------|--------------------|-------------|
|      | při tvorbě rezervy          |             | bez tvorby rezervy |             |
|      | účetní                      | daňový      | účetní             | daňový      |
| 2012 | - 8.625.000                 | 0           | 0                  | 0           |
| 2013 | 0                           | - 8.625.000 | - 8.625.000        | - 8.625.000 |

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

### 3.4 Rezerva na restrukturalizaci

Pojem restrukturalizace pro tyto účely vymezuje ČÚS č. 004 - Rezervy, který uvádí, že je to program, kterým se významně mění předmět činnosti účetní jednotky nebo způsob, jakým je činnost účetní jednotky prováděna. Restrukturalizace může zahrnovat zejména:

- a) přemístění podnikatelských aktivit do jiné oblasti, případně uzavření provozu,
- b) utlumení nebo ukončení části podnikatelských aktivit. [20]

Účetní jednotka může rezervu vytvářet na základě schváleného programu restrukturalizace. V souladu s vyhláškou ji může tvořit a čerpat pouze na náklady nezbytně nutné k uskutečnění programu restrukturalizace, které nesouvisí s pokračujícími aktivitami účetní jednotky [18]. Na základě této definice je tedy možné vytvářet rezervu na **náklady spojené s propouštěním zaměstnanců (očekávané odstupné) nebo likvidací ztrátových provozů**, ale není možné ji tvořit na přeškolení nebo přemístění zaměstnanců, kteří zůstanou nadále v zaměstnaneckém poměru, či na marketingové náklady [7].

#### Příp. st. č. 4: Rezerva na restrukturalizaci a její vliv na VH

*Společnost rozhodla o ukončení provozu v jedné ze svých výrobních divizí. Náklady na likvidaci strojů a odstupné odhaduje ve výši 3 mil. Kč. Na tuto částku vytváří od roku 2010 rezervu. Skutečné náklady v roce 2013 činili 3.050.000 Kč na likvidaci strojů a 450.000 Kč na odstupné.*

| Rok  | Popis účetního případu                    | Částka (v Kč) | MD  | D   |
|------|---|---------------|-----|-----|
| 2010 | Tvorba rezervy na restrukturalizaci       | 1.000.000     | 554 | 459 |
| 2011 | Tvorba rezervy na restrukturalizaci       | 1.000.000     | 554 | 459 |
| 2012 | Tvorba rezervy na restrukturalizaci       | 1.000.000     | 554 | 459 |
| 2013 | Vyfakturované náklady na likvidaci strojů | 3.050.000     | 5xx | 321 |
|      | Náklady na odstupné                       | 450.000       | 521 | 331 |
|      | Čerpání rezervy na restrukturalizaci      | 3.000.000     | 459 | 554 |

*V důsledku tvorby rezervy opět dochází k vykázání nerealizované ztráty, tedy snížení účetního výsledku hospodaření, za účelem zadržetí finančních zdrojů na budoucí výdaje spojené s restrukturalizací. Přijetí dodavatelských faktur a vypořádání se zaměstnanci vede ke vzniku daňově uznatelných nákladů a rozpuštění rezervy.*

| Rok         | Výsledek hospodaření (v Kč) |             |                    |             |
|-------------|-----------------------------|-------------|--------------------|-------------|
|             | při tvorbě rezervy          |             | bez tvorby rezervy |             |
|             | účetní                      | daňový      | účetní             | daňový      |
| 2010 - 2012 | - 1.000.000                 | 0           | 0                  | 0           |
| 2013        | - 500.000                   | - 3.500.000 | - 3.500.000        | - 3.500.000 |

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

### 3.5 Ostatní účetní rezervy vytvářené společností LB MINERALS, s. r. o.

Společnost tvoří rezervy na další současné závazky, u kterých je jednoznačné, že v následujícím účetním období bude třeba na jejich vypořádání vynaložit vlastní zdroje a zná jejich výši.

#### 3.5.1 Rezerva na bonusy

Mnoho smluv, jež společnost uzavírá se svými zákazníky, obsahuje bonusové dohody, ve kterých se stanovuje sleva na odběry. Například při odběru více než patnácti tisíc tun materiálu za rok získá odběratel slevu ve výši jednoho eura na tunu. V průběhu roku jsou nákupy materiálu fakturovány v plné ceně, jelikož není jasné, zda dosáhnou stanoveného limitu. Pokud na konci roku vznikne nárok na slevu, dochází k jednorázovému zlevnění, které je však vypláceno až na přelomu února a března následujícího roku. Proto společnost vytváří rezervu na bonusy a zadržuje tak část zisku, který tvoří zdroj na tyto výdaje.

#### 3.5.2 Rezerva na audit

Jak již bylo uvedeno v kapitole 3.2, LB MINERALS, s. r. o. ze zákona podléhá auditu. Společnost má uzavřenou smlouvu se společností BDO Finkonsult, s. r. o., která ověřuje její účetní závěrku za předem stanovenou cenu. Tyto náklady souvisí s účetním obdobím, za které je účetní závěrka sestavována, avšak její přezkoumání probíhá až v březnu následujícího roku. Společnost tedy za účelem podání co nejvěrnějšího obrazu o výsledku hospodaření vykazuje rezervu na audit.

## 4 Zákonné rezervy

Zákonné rezervy můžeme označit také jako „rezervy podle zvláštních právních předpisů“, z čehož vyplývá, že **jejich tvorba a výše je upravena dalšími zákony**. Jedná se zejména o zákon o rezervách, mezi další patří zákon o ochraně a využití nerostného bohatství, zákon o odpadech nebo zákon o lesích. [6]

Na rozdíl od účetních rezerv jsou podle zákona o rezervách tyto rezervy **výdajem (nákladem) vynaloženým na dosažení, zajištění a udržení příjmů** u poplatníků daní z příjmů a podnikatelská jednotka si tak může snížit základ daně o tyto položky [16]. „Poplatník je povinen v souvislosti s podáním daňového přiznání prověřit odůvodněnost tvorby rezerv a opravných položek a jejich skutečný stav porovnat s výší, kterou může poplatník uplatnit podle tohoto zákona v základu daně z příjmů zjištěném podle zvláštního právního předpisu“ [17].

Poté co vzniknou výdaje, na které byly rezervy tvořeny, musí je podnikatel uhradit přednostně z těchto rezerv. Podle § 4 zákona o rezervách se rezervy zruší:

- ve stejném období, kdy pominuly důvody, pro které byly vytvořeny,
- ke dni ukončení/přerušení podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti nebo nájmu podniku,
- ke dni účinnosti nájmní smlouvy v případě nájmu podniku,
- ke dni předcházejícímu den zrušení stálé provozovny na území ČR,
- ke dni předcházejícímu den vstupu do likvidace nebo
- ke dni předcházejícímu den účinnosti rozhodnutí o prohlášení konkursu.

Naopak se rezervy nezruší, pokud budou peněžní prostředky ve výši tvořených rezerv uloženy na zvláštním vázaném účtu v bance nebo dojde k přeměně společnosti. V tom případě může nástupnická společnost pokračovat v tvorbě rezerv započaté zanikající nebo rozdělovanou společností.

Zákon o rezervách nepovoluje podnikům vytvářet rezervy v průběhu likvidace nebo insolvenčního řízení, pokud se tedy nejedná o rezervy zmíněné v předchozím odstavci, které jsou uloženy na zvláštním vázaném účtu v bance. V žádném případě nesmějí být rezervy vytvářeny na pořízení hmotného nebo nehmotného majetku.

Zákon o rezervách v § 1 člení zákonné rezervy do pěti skupin, a to:

- a) bankovní rezervy,
- b) rezervy v pojišťovnictví<sup>8</sup>,
- c) rezerva na opravy hmotného majetku,
- d) rezerva na pěstební činnost,
- e) ostatní rezervy v rozsahu stanoveném tímto zákonem. [17]

#### 4.1 Bankovní rezervy a rezervy v pojišťovnictví

Nad rámec povinných minimálních rezerv, které jsou jedním ze základních nástrojů monetární politiky, vytváří **banky** také bankovní rezervy, tzn. rezervy na poskytnuté bankovní záruky za úvěry poskytnuté bankami. Jejich celková výše nesmí přesáhnout 2% průměrného stavu záruk. Bankovními zárukami se rozumí ty, které byly poskytnuty za závazky subjektu se sídlem nebo bydlištěm na území členského státu EU v případě, že bylo při jejich sjednání a poskytnutí použito právo státu, který je členem EU. [17]

**Pojišťovny** jsou povinny vytvářet technické rezervy k plnění závazků z jejich pojišťovací nebo zajišťovací činnosti. Závazky z některých pojistných smluv jsou hrazeny dlouho po tom, co pojištění skončilo, proto jsou rezervy nezbytnou součástí hospodaření pojišťoven. Přijaté pojistné je postupně akumulováno tak, aby na konci sjednané pojistné doby jednotlivých pojistek nashromážděná částka odpovídala pojistnému plnění. Navíc v některých případech dochází k výkyvům ve výplatách pojistných plnění, kdy náklady na pojistná plnění přesáhnou hranici zaslouženého pojistného (například živelní pojištění). [22]

Rezervy v pojišťovnictví, podle zaměření činnosti pojišťoven, lze rozdělit do dvou skupin, a to:

- a) technické rezervy na životní pojištění – například rezerva na nezasloužené pojistné, rezerva na pojistné plnění, rezerva pojistného životních pojištění, rezerva na prémie a slevy, rezerva životních pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník,

---

<sup>8</sup> Vzhledem k zaměření práce na podnikatelský subjekt bude problematika bankovních rezerv a rezerv v pojišťovnictví popsána stručně, přestože je mnohem složitější.

- b) technické rezervy na neživotní pojištění – například rezerva na nezasloužilé pojistné, rezerva na pojistné plnění, rezerva na prémie a slevy, vyrovnávací rezerva [17].

V rozvaze životních pojišťoven představují tyto rezervy 80 až 90% pasiv, u neživotních pojišťoven se tento poměr pohybuje okolo 60% [22].

## 4.2 Rezerva na opravy dlouhodobého majetku

Tvorba rezervy na opravy dlouhodobého majetku je pro podnikatelskou jednotku možností, jak optimalizovat svoji daňovou povinnost s minimálními administrativními nároky. Rezervu lze tvořit na hmotný majetek, jehož doba odpisování stanovená zákonem o daních z příjmů je delší než 5 let [17]. Jedná se tedy o **majetek zařazený ve 2. a vyšší odpisové skupině**.

Rezervu mohou vytvářet poplatníci daně z příjmů, kteří:

- mají k hmotnému majetku právo vlastnické nebo jsou organizační složkou státu anebo státní organizací příslušnou hospodařit s majetkem státu,
- jsou nájemci hmotného majetku s písemným smluvním závazkem k opravám,
- procházejí reorganizací nebo oddlužením podle zvláštního právního předpisu a jejichž vlastnické právo ke hmotnému majetku, k němuž byla rezerva tvořena, nebylo průběhem insolvenčního řízení ani pravomocným ukončením insolvenčního řízení dotčeno [17].

**Rezerva se smí tvořit pouze na opravu nastalou opotřebením majetku.** Pojem oprava pro tyto účely vymezuje vyhláška, podle které se opravou odstraňují účinky částečného fyzického opotřebením nebo poškození za účelem uvedení do předchozího či provozuschopného stavu. Uvedení do provozuschopného stavu znamená provedení opravy i s použitím jiných než původních materiálů, dílů, součástí nebo technologií. [18]

Naopak ji nelze vytvářet na technické zhodnocení<sup>9</sup>, nebo pokud se jedná o majetek:

- který je určen k likvidaci,
- u něhož jde o opravy, které se pravidelně opakují každý rok,

---

<sup>9</sup> Náklady na výstavby, přístavby, stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku, pokud převýšily u jednotlivého majetku v úhrnu ve zdaňovacím období částku 40.000 Kč [5].

- u něhož jde o opravy v důsledku škody či jiné nepředvídané nebo nahodilé události,
- k němuž má vlastnické právo poplatník v konkurzním nebo vyrovnávacím řízení.

Účetní jednotka vytváří rezervu jednou ročně. Lze vytvořit i více rezerv na opravu jednoho majetku. Je nutno ji **tvořit v rozsahu minimálně dvou zdaňovacích období**, přičemž **maximální doba tvorby rezervy je závislá na zařazení majetku do odpisové skupiny** [17].

Tab. č. 4: Maximální doba tvorby rezervy na opravy dlouhodobého majetku

| Odpisová skupina | Doba odpisování | Maximální doba tvorby rezervy |
|------------------|-----------------|-------------------------------|
| 2.               | 5 let           | 3 zdaňovací období            |
| 3.               | 10 let          | 6 zdaňovacích období          |
| 4.               | 20 let          | 8 zdaňovacích období          |
| 5.               | 30 let          | 10 zdaňovacích období         |
| 6.               | 50 let          | 10 zdaňovacích období         |

Zdroj: [17]

Výše rezervy se stanoví individuálně podle druhu hmotného majetku určeného k opravě a charakteru této opravy. Výši rezervy ve zdaňovacím období získá účetní jednotka jako podíl rozpočtu nákladů na opravu v cenách platných v aktuálním období a počtu zdaňovacích období, která uplynou od zahájení tvorby rezervy do předpokládaného termínu zahájení opravy (zdaňovací období, ve kterém skutečně dojde k zahájení opravy<sup>10</sup>, se do počtu nezahrnuje). Takto lze postupovat zejména u oprav nemovitostí.

U movitých věcí může být rezerva vázána k objemu jejich výkonu v technických jednotkách. Poté je výše rezervy ve zdaňovacím období rovna součinu podílu rozpočtu nákladů na opravu na jednotku předpokládaného výkonu a součtu objemu skutečných výkonů za zdaňovací období. [17]

Plátcí DPH stanovují rozpočet nákladů na opravu v ocenění bez DPH [17]. V případě zjištění změn určitých skutečností, jako jsou změna ceny, změna technologie provedení

<sup>10</sup> Termín, ve kterém se fyzicky začnou provádět práce přímo na věci, která je předmětem opravy. Provádí-li se oprava mimo provozovnu poplatníka jinou osobou, rozumí se zahájením opravy převzetí věci do opravy touto osobou.

nebo změna rozsahu plánované opravy, které odůvodňují změnu výše rezerv [7], musí účetní jednotka upravit výši rezerv ve zdaňovacím období, v němž tyto skutečnosti zjistila [17].

Od roku 2009 podmiňuje daňovou uznatelnost rezerv na opravy hmotného majetku spořicí povinnost. Podnik si musí zřídit **samostatný bankovní účet, na který bude ukládat pouze prostředky na rezervy**. Účet může být veden v korunách nebo v eurech u banky se sídlem na území EU. Peníze musí být na účet převedeny nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání. Pokud se tak nestane, rezerva se zruší. Peněžní prostředky samostatného účtu mohou být čerpány pouze na účely, na které byla rezerva vytvořena. [17]

K tomuto opatření došlo zejména z důvodu eliminace vytváření daňově uznatelné rezervy kvůli optimalizaci daňové povinnosti. V letech kdy docházelo ke snižování sazby daně z příjmů právnických osob, vytvářely některé účetní jednotky rezervy a poté je rozpouštěly, uspořily tak na dani nejen v důsledku časového posunu, ale i v absolutní výši [28].

Dále je třeba, aby poplatník daně z příjmů doložil oprávněnost tvorby rezervy a proces tvorby náležitě zdokumentoval. Za potřebnou dokumentaci se považuje plán oprav a rozpočet nákladů na opravu, jež musí jednoznačně identifikovat předmět a druh opravy a zdaňovací období, ve kterém bude zahájena. Poté účetní jednotka vytváří vnitropodnikovou směrnici o tvorbě a čerpání rezervy a inventární kartu rezervy.

Oprava by měla být zahájena nejpozději ve zdaňovacím období, které následuje po zdaňovacím období, ve kterém se předpokládalo zahájení opravy. Nestane-li se tak, zruší se rezerva ve prospěch nákladů účtové skupiny 55 tohoto následujícího zdaňovacího období. K vyúčtování ve prospěch nákladů dojde i v případě, že pominuly důvody pro její tvorbu (likvidace, odprodání majetku), nebude-li rezerva vyčerpána ani ve zdaňovacím období následujícím po tom, ve kterém byla oprava zahájena, nebo pokud dojde k ukončení podnikání. [7]

V případě, že účetní jednotka započala tvorbu rezervy na opravy najatého hmotného majetku a v průběhu tvorby se stala vlastníkem majetku, může v započaté tvorbě rezervy pokračovat, bude-li dodržena odůvodněnost a účelovost k původnímu předmětu tvorby [17].



Ačkoliv vybraná společnost disponuje značným množstvím dlouhodobého majetku, u kterého je třeba provádět opravy, nikdy na tento účel nevytvářela rezervy. Obvyklým příkladem, na kterém bývá vysvětleno účtování a dopad do výsledku hospodaření rezerv na opravy dlouhodobého majetku, je oprava střechy administrativní budovy.

#### **Příp. st. č. 5: Rezerva na opravy dlouhodobého majetku a její vliv na VH**

*Společnost vlastní administrativní budovu, jejíž střechu plánuje v roce 2019 opravit. Rozpočet nákladů na opravy odhaduje na 3.500.000 Kč. Společnost bude vytvářet rezervu po pět zdaňovacích období, tedy ve výši 700.000 Kč. Rezervu začíná tvořit v roce 2014. Předpokládejme, že by skutečná hodnota opravy byla o 300.000 Kč vyšší.*

| Rok         | Popis účetního případu         | Částka (v Kč) | MD  | D   |
|-------------|--------------------------------|---------------|-----|-----|
| 2014 - 2018 | Tvorba rezervy na opravu oken  | 700.000       | 552 | 451 |
| 2019        | Přijatá faktura za opravu oken | 3.800.000     | 511 | 321 |
|             | Čerpání rezervy na opravu oken | 3.500.000     | 451 | 552 |

*Z uvedeného příkladu vyplývá, že účetní zisk a daňový základ jsou po dobu tvorby rezervy snižovány o poměrnou část budoucí hodnoty opravy. V roce opravy dojde k čerpání rezervy, přičemž účetní a daňový výsledek hospodaření je snížen pouze o rozdíl mezi skutečnou hodnotou opravy a čerpanou rezervou, tedy o 300.000 Kč.*

| Rok         | Výsledek hospodaření (v Kč) |           |                    |             |
|-------------|-----------------------------|-----------|--------------------|-------------|
|             | při tvorbě rezervy          |           | bez tvorby rezervy |             |
|             | účetní                      | daňový    | účetní             | daňový      |
| 2014 - 2018 | - 700.000                   | - 700.000 | 0                  | 0           |
| 2019        | - 300.000                   | - 300.000 | - 3.800.000        | - 3.800.000 |

*Společnost má možnost zahájit opravu až v roce následujícím po předpokládaném roce provedení opravy. V takovém případě by došlo k čerpání vytvořené rezervy v tomto následujícím roce (tedy v roce 2020). Pokud by ovšem z nějakého důvodu nebyla oprava zahájena ani v roce 2020, muselo by dojít ke zrušení rezervy a následnému jednorázovému zvýšení daňového základu. Zrušení rezervy je účtováno stejným způsobem jako čerpání.*

| Rok         | Výsledek hospodaření (v Kč) |           |                    |        |
|-------------|-----------------------------|-----------|--------------------|--------|
|             | při tvorbě rezervy          |           | bez tvorby rezervy |        |
|             | účetní                      | daňový    | účetní             | daňový |
| 2014 - 2018 | - 700.000                   | - 700.000 | 0                  | 0      |
| 2020        | 3.500.000                   | 3.500.000 | 0                  | 0      |

*Obdobně by společnost musela postupovat v případě nedokončení opravy a v roce 2020 rozpustit nevyčerpanou část rezervy, která opět zvýší daňový základ.*

---

Zdroj: Vlastní zpracování dle [4], 2014

### **4.3 Rezerva na pěstební činnost**

Rezervu na pěstební činnost mohou vytvářet poplatníci daně z příjmů, kteří jsou povinni dle lesního zákona provádět obnovu, ochranu a výchovu lesních porostů do 40 let jejich věku. Veškeré výkony uznané jako výdaj pro tvorbu rezervy jsou uvedeny v příloze zákona o rezervách. Patří mezi ně například obnova lesa, ošetření dřevin, ochrana lesních porostů proti škůdcům či zvěři.

Rezerva se vytváří podle výše vytěženého objemu dřevní hmoty v m<sup>3</sup>. Výši rezervy si každý podnikatel stanoví sám v závislosti na rozpočtu nákladů na pěstební činnost. Rezerva se čerpá při realizaci prací pěstební činnosti, a pokud tyto práce nejsou realizovány v rozpočtovaném objemu, rezerva se zruší a zúčtuje. Stejně jako u rezervy na opravy dlouhodobého majetku musí být peněžní prostředky uloženy na speciální bankovní účet, aby se stala rezerva daňově uznatelným výdajem. [17]

### **4.4 Ostatní rezervy**

Podle zákona o rezervách se pro účely zjištění základu daně z příjmů uznávají také:

- rezerva na odbahnění rybníka, kterým se rozumí odstraňování nánosů ze dna rybníka způsobených erozí okolních pozemků,
- rezerva finančních prostředků na sanaci pozemků dotčených těžbou,
- rezerva na vypořádání důlních škod,
- rezervy, u nichž zvláštní zákon uvede, že jde o výdaj na dosažení, zajištění a udržení příjmů (například rezerva na rekultivace a sanace skládek, rezerva na zajištění vyřazování jaderného zařízení) [17].

**Rezerva finančních prostředků na sanaci pozemků dotčených těžbou spolu s rezervou na vypořádání důlních škod jsou nákladem specifickým pouze pro těžební podniky, proto jim v následující části budou věnovány samostatné podkapitoly, ve kterých budou obecné zákonné náležitosti doplněny postupy a údaji z podnikové praxe vybrané společnosti.**

## 5 Rezervy specifické pro těžební podniky

Ochrana životního prostředí před negativními důsledky lidských činností patří v současné době k jednomu z úkolů, které je třeba ze strany společnosti zajišťovat. Většina škodlivých dopadů na ekosystémy a jejich jednotlivé složky souvisí s výrobními aktivitami a na ně navazujícími službami. [3] Autorkou vybraný podnik, LB MINERALS, s. r. o., vykonává na základě zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě hornickou činností a činností prováděnou hornickým způsobem. (viz příloha B).

Jednou z hlavních aktivit společnosti je tedy povrchová těžba<sup>11</sup> nerostných surovin, jejímž principem je odtěžení souvrství nadložních hornin a poté vytěžení vlastního užitkového nerostu [11]. Touto činností vznikají škodlivé vedlejší účinky nazývané externalitami [23]. Povrchová těžba se téměř vždy projeví zásahem do reliéfu krajiny a vede k narušení krajinného rázu [9], proto podniky vznikají povinnosti k ochraně životního prostředí. Může být doprovázena také ničením majetku fyzických či právnických osob. Jako příklad lze uvést situaci, kdy v důsledku rozšiřování lomu došlo k zrušení silnice II. třídy, jejíž přeložka obešla kaolinový lom a byla prodloužena přibližně o 3 km. Do budoucna by ovšem měla být vrácena do původní trasy.

Z čehož vyplývá, že těžební podniky jsou povinny po dokončení těžební činnosti odstranit její následky. Metodika Ministerstva průmyslu a obchodu ČR do sféry zahlazování následků hornické činnosti zahrnuje důlní škody fyzických a právnických osob, sanace a rekultivace, komplexní řešení území, náhradní výstavbu, opatření související s výstupem důlních plynů na povrch, kontrolu a údržbu hlavních důlních děl po jejich likvidaci (mimo starých důlních děl) [23].

A právě s touto problematikou souvisí tvorba rezerv, které slouží jako **základní zdroje financování zahlazení následků báňské činnosti** [23]. Mezi zákonné rezervy specifické pro těžební organizace patří **rezerva na sanaci včetně rekultivace pozemků dotčených těžbou** (dále jen rezerva na sanaci a rekultivaci) a **rezerva na vypořádání důlních škod** (dále jen rezerva na důlní škody). Obě rezervy jsou vytvářeny podle zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (dále jen horní zákon), ze kterého se bude v následujícím textu často vycházet a jehož účelem je stanovit

---

<sup>11</sup> Odlišným způsobem těžby je těžba hlubinná, která probíhá v podzemním systému svislých šachet a vodorovných štol. Takto se v ČR těží zejména černé uhlí. [11]

zásady ochrany a hospodárneho využívání nerostného bohatství, zejména při vyhledávání a průzkumu, otvírce, přípravě a dobývání ložisek nerostů, úpravě a zušlechťování nerostů prováděných v souvislosti s jejich dobýváním, jakož i bezpečnosti provozu a ochrany životního prostředí při těchto činnostech. Tyto rezervy jsou pro společnost nákladem na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

## 5.1 Rezerva na sanaci pozemků dotčených těžbou

Procesem povrchové těžby zpravidla dochází k nahromadění skrývky a vyhloubení rozsáhlých povrchových lomů [9]. Podle § 31 horního zákona mají právnické osoby, které v rámci své podnikatelské činnosti vykonávají vyhledávání, průzkum nebo dobývání výhradních ložisek<sup>12</sup> nebo jinou hornickou činnost, povinnost **zajistit sanaci, která obsahuje i rekultivace** podle zvláštních zákonů<sup>13</sup>, všech pozemků dotčených těžbou a monitorování úložného místa po ukončení jeho provozu [13].

Účelem sanace je **odstranění škod na krajině** komplexní úpravou území a územních struktur [13]. Tento proces zahrnuje samotné odstranění příčin a následků způsobených škod (například znečištění). Smyslem rekultivace je následné **vytvoření nové krajiny**, která bude znovu využitelná pro jiné účely. Může být provedena různými způsoby, a to tvorbou zemědělských pozemků a kultur, lesních kultur, vodních ploch a toků, ale i území určených k rekreačním účelům a sportu [11]. Při výběru optimálního způsobu rekultivace rozhodují hlediska sociálně-ekonomická a územně technická [9].

Pokud chce společnost zahájit dobývání výhradního ložiska ve stanoveném dobývacím prostoru<sup>14</sup> (dále jen DP), musí nejdříve získat povolení od příslušného obvodního báňského úřadu (dále jen OBÚ). Většina DP společnosti LB MINERALS, s. r. o. spadá pod působnost Obvodního báňského úřadu pro území krajů Plzeňského a Jihočeského se sídlem v Plzni. Podnik předkládá **žádost o stanovení DP** a plán otvírky, přípravy a dobývání výhradního ložiska. K návrhu na stanovení DP se podle vyhlášky Českého báňského úřadu č. 172/1992 Sb., o dobývacích prostorech přikládá návrh řešení komplexní úpravy území a územních struktur dotčených těžbou.

---

<sup>12</sup> Zjistí-li se vyhrazený nerost (například ropa, uhlí, zemní plyn, kaolin, jíly, živce) v množství a jakosti, které umožňují důvodně očekávat jeho nahromadění, vydá Ministerstvo životního prostředí osvědčení o výhradním ložisku [13].

<sup>13</sup> Zákon ČNR č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu a zákon č. 61/1977 Sb., o lesích.

<sup>14</sup> Dobývací prostor může zahrnovat jen část nebo jedno nebo více výhradních ložisek [13].

Návrh, obecně nazývaný jako „**souhrnný plán sanace a rekultivace**“, obsahuje:

- návrh na provedení těžby a zdůvodnění takového řešení, které je nejvýhodnější z hlediska ochrany zemědělského půdního fondu, bude-li těžbou dotčena zemědělská půda, a z hlediska ochrany pozemků určených k plnění funkcí lesa, budou-li dotčeny tyto pozemky,
- technické řešení komplexní úpravy území a územních struktur (textová i grafická část),
- předpokládaný rozsah všech sanačních a rekultivačních prací podle jednotlivých typů rekultivací a způsob jejich provedení,
- technické, ekonomické a jiné údaje pro **určení výše finančních prostředků potřebných na sanaci a rekultivaci** [19].

Z tohoto dokumentu lze tedy zjistit předpokládané celkové náklady na provedení sanace a rekultivace. Projektovou dokumentaci rekultivace pro podnik vytváří specializovaná společnost GEKON, s. r. o. s potřebnými znalostmi v oblastech geologie, hydrogeologie, inženýrské geologie, báňského servisu, geodézie a ekologie. Pro zjednodušení vybrala autorka jeden z plánů, a to „Plán sanace a rekultivace lomu v dobývacím prostoru Lomnička I“, ze kterého bude vycházet následující text.

Ložisko Lomnička – Kaznějov, ležící přibližně 17 km severně od Plzně, je součástí pruhu kaolinizovaných pískovců, který v délce cca 7 km a šířce 1 – 1,5 km vytváří největší ucelenou ložiskovou oblast kaolinů v ČR. Převážná část tohoto ložiska (82,65 hektarů) je pokryta DP Lomnička I. Kaolin v této oblasti byl objeven náhodně při hledání uhlí již v roce 1899 a těžba byla zahájena o šest let později. Jedná se tedy o území dotčené více než stoletou těžbou, která měla vliv na hospodářské lesní porosty, biotopy některých druhů a významnou fragmentaci krajiny. (viz příloha C).

Společnost provádí převážně sanaci lesnickou (85%), která spočívá v přípravě ploch a zakládání sazenic. Vysazovány jsou domácí dřeviny a jejich skladba musí odpovídat místním podmínkám. Na části pozemků (5%) bývá vytvořen trvalý travní porost. Přibližně stejnou plochu zabírají nově vytvořené lesní cesty. Určitá místa (2%) jsou vhodná pro rozliv a retenci vody. Tyto klasické formy rekultivace pak doplňuje řízená sukcese, která respektuje přirozeně vzniklá biocentra. (viz příloha D).

K zajištění sanace a rekultivace je společnost povinna vytvářet **rezervu finančních prostředků**. Tvorba rezervy podléhá povolení OBÚ, který schvaluje též čerpání z těchto rezerv po dohodě s Ministerstvem životního prostředí ČR. (viz příloha E). Výše rezervy musí odpovídat všem nákladům, které jsou s činnostmi sanace a rekultivace spojené, tzn. od zaplacení projektového manažera až po dokončovací práce. Po pěti letech následné péče předává podnik nově vytvořené lesy zpět do vlastnictví ČR a dále jsou spravovány státním podnikem Lesy ČR.

Výše nákladů na sanační a rekultivační práce v DP Lomnička I, kterou projektová společnost stanovila na základě výkazu výměr a dalších uvažovaných skutečností, je uvedena v následující tabulce.

Tab. č. 5: Vyčíslení předpokládaných nákladů na sanace a rekultivace

| <b>Položka</b>   | <b>Cena (v Kč)</b> |
|--|--------------------|
| Sanační práce  | 10.411.862         |
| Výstavba lesních komunikací  | 11.224.000         |
| Rekultivační práce a materiál pro zajištění lesnické rekultivace   | 29.824.667         |
| Rekultivační práce a materiál pro zajištění zemědělské rekultivace | 3.286.486          |
| Rekultivační práce a materiál pro zajištění řízené sukcese         | 73.257             |
| Rekultivační práce a materiál pro zajištění hydričké rekultivace   | 5.250.080          |
| <b>Celkem</b>  | <b>60.070.352</b>  |

Zdroj: [32]

Součástí **plánu otvírky, přípravy a dobývání** je kromě vyčíslení předpokládaných nákladů na sanaci a rekultivaci dotčených pozemků i **návrh na výši a způsob vytvoření potřebné finanční rezervy** [13]. Finanční rezervy mohou být tvořeny několika způsoby. Metodu tvorby rezervy navrhuje samotná společnost, avšak záleží na rozhodnutí OBÚ, zda návrh schválí či nikoliv.

Jedním z poměrně rozšířených způsobů je **tvorba na celkovou výši rozhodnutí**, která spočívá v rovnoměrném rozdělení celkové částky předpokládané výše finančních rezerv na sanace a rekultivace do plánované délky dobývání ložiska. Tvorba může být rozložena do roků nebo měsíců a eviduje se na analytických účtech (podle jednotlivých dobývacích prostorů). Dle rozhodnutí se tato tvorba zpravidla navyšuje o inflaci předchozího roku počínaje rokem následujícím (tzn. rezerva schválená v roce 201X se začíná tímto rokem tvořit a valorizace tvorby je provedena v roce 201X + 1 inflací roku 201X), ale nemusí tomu tak vždy být. Nejpozději k 30. 6. následujícího roku se finanční

prostředky vkládají na zvláštní vázaný účet (viz níže), jehož zůstatek může být rovněž valorizován. K problémům při využití tohoto způsobu tvorby rezervy může dojít se změnou rychlosti dobývání ložiska. Při zpomalení mohou odvody přesáhnout výnosy z dobývání a hrozí tak riziko ekonomické nerentabilnosti. Naopak při zrychlení nemusí stav doposud vytvořených rezerv odpovídat požadované výši.

Pro názornost přikládá autorka výpočet vycházející z uvedeného plánu. OBÚ schválil podniku tvorbu finančních rezerv na sanace a rekultivace ve výši 10.000.000 Kč ročně po dobu 6 let, počínaje rokem 2002. Přičemž zbývající částka ve výši 70.352 Kč bude uhrazena v posledním roce tvorby rezervy, tzn. v roce 2007. Roční výše tvorby má být každoročně upravována o úředně stanovenou inflaci vyhlášenou Českým statistickým úřadem, v tomto případě počínaje již prvním rokem tvorby. V cílovém roce tak vytvořená rezerva činí 61.452.111 Kč a tato částka je každoročně navyšována o inflaci.

Tab. č. 6: Tvorba rezervy na celkovou výši rozhodnutí

| Rok  | Inflace <sup>15</sup><br>(v %) | Tvorba vč.<br>valorizace (v Kč) | Konečný<br>zůstatek (v Kč) |
|------|--------------------------------|---------------------------------|----------------------------|
| 2001 | 4,7                            | -                               | -                          |
| 2002 | 1,8                            | 10.470.000                      | 10.470.000                 |
| 2003 | 0,1                            | 10.180.000                      | 20.650.000                 |
| 2004 | 2,8                            | 10.010.000                      | 30.660.000                 |
| 2005 | 1,9                            | 10.280.000                      | 40.940.000                 |
| 2006 | 2,5                            | 10.190.000                      | 51.130.000                 |
| 2007 | -                              | 10.322.111                      | <b>61.452.111</b>          |

Zdroj: Vlastní zpracování dle [32], 2014

Další způsob, tvorba dle rozhodnutí **na vytěženou tunu**, spočívá v rozpočítání celkové částky předpokládané výše finančních rezerv na sanace a rekultivace na množství zásob ložiska. Výpočtem je stanovena konstantní částka, kterou musí být zatížena každá vydobytá jednotka (tuna) suroviny. Tvorba rezervy tedy odpovídá součinu množství vytěžených tun suroviny za dané období (měsíc nebo rok) a konstanty neboli koeficientu. Výše roční těžby jako podklad pro výpočet tvorby rezervy musí odpovídat roční těžbě vykázané ve výkazech HOR a GEO [30]. Stejně tak jako v předchozím případě mohou být zůstatky rezerv a koeficient tvorby každoročně valorizovány. Tento způsob tvorby rezerv kopíruje rychlost těžby, čímž odstraňuje nedostatky způsobu tvorby na celkovou výši rozhodnutí.

<sup>15</sup> Zdroj: Český statistický úřad

Ukázka druhého typu výpočtu se zakládá na shodné situaci, ovšem za předpokladu, že by OBÚ schválil podniku tvorbu finančních rezerv na sanaci a rekultivaci ve výši 6,50 Kč na 1 tunu vytěžené suroviny. Roční těžba zásob se pohybuje kolem 700.000 tun. V tomto případě bude o úředně vyhlášenou inflaci upravována tvorba na jednu tunu i zůstatek na účtu.

Tab. č. 7: Tvorba rezervy na vytěženou tunu

| Rok                            | 2002      | 2003      | 2004       | 2005       |     |
|--------------------------------|-----------|-----------|------------|------------|-----|
| Míra inflace (v %)             | 1,8       | 0,1       | 2,8        | 1,9        |     |
| Valorizovaný zůstatek (v Kč)   | 0         | 4.913.930 | 9.733.478  | 14.784.116 |     |
| Valorizovaný koeficient (v Kč) | 6,5       | 6,617     | 6,5065     | 6,682      | ... |
| Objem vytěžené suroviny (v t)  | 742.622   | 726.889   | 714.356    | 698.552    |     |
| Roční tvorba (v Kč)            | 4.827.043 | 4.809.825 | 4.647.957  | 4.667.724  |     |
| Konečný zůstatek (v Kč)        | 4.827.043 | 9.723.754 | 14.381.435 | 19.451.840 |     |

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

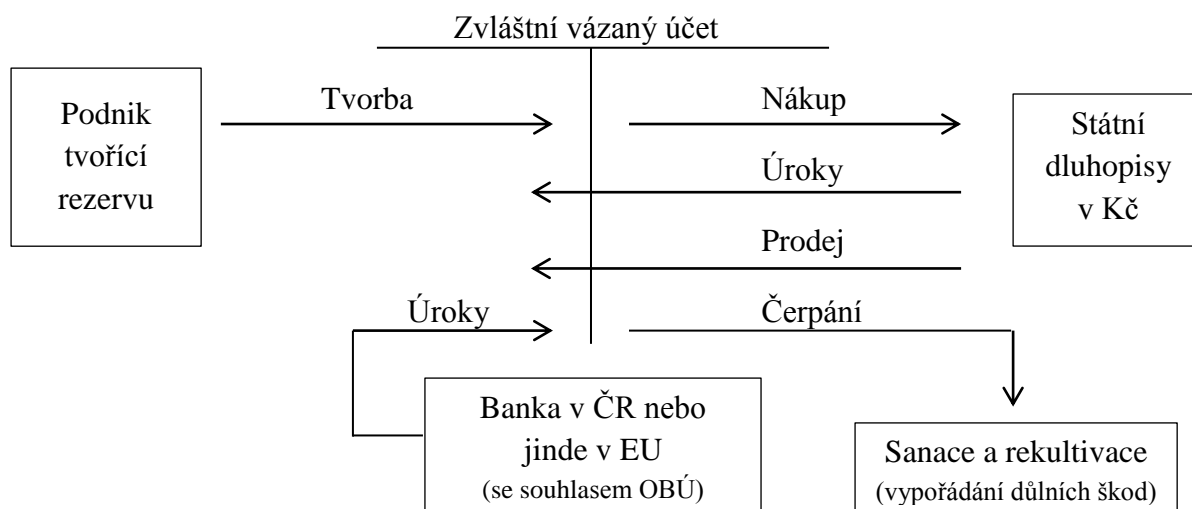
Peněžní prostředky ve výši vytvářených rezerv musí společnost ukládat na tzv. „zvláštní vázaný účet“, kterým se podle zákona o rezervách rozumí samostatný účet v bance se sídlem na území ČR nebo jiného členského státu EU po odsouhlasení obvodním banským úřadem. (viz příloha F). Využitím služeb zahraničních bank se realizuje možnost efektivně nakládat s uvedenými prostředky, avšak do doby zavedení společné měny vznikají kursová rizika, která je nezbytné ze strany banského úřadu posoudit [21].

Peněžní prostředky rezerv mohou být použity i na pořízení **státních dluhopisů** denominovaných výhradně v české koruně. Nákup cenných papírů je také podmíněn souhlasem OBÚ. Dluhopisy musí být vedeny na samostatném účtu u České národní banky, ve Středisku cenných papírů nebo v centrálním depozitáři a podnik o nich musí vést samostatnou evidenci. Tuto možnost vybraná společnost v současné době nevyužívá. Dokonce ani OBÚ v Plzni nemá doposud v oblasti pořizování dluhopisů žádné zkušenosti.

Nicméně zvláštní vázaný účet je tedy kromě prostředků rezerv určen také pro ukládání příjmu z prodeje státních dluhopisů pořízených z prostředků tohoto účtu a případných výnosů z prostředků těchto rezerv - úrokové výnosy z uložených peněžních prostředků nebo z pořízených státních dluhopisů.



Obr. č. 3: Pohyb peněžních prostředků na zvláštním vázaném účtu



Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Využitím bankovního depozita nebo státních dluhopisů se také eliminuje inflace vytvořených prostředků rezerv. Výnos státních dluhopisů v ČR se v současné době pohybuje kolem 2%<sup>16</sup>. Vybraná společnost musí vést veškeré své účty u Československé obchodní banky na základě smlouvy, která jim zajišťuje zvýhodněné podmínky při využívání úvěrových produktů. Maximální úroková sazba, kterou tato banka nabízí, dosahuje 0,6% p. a. při vkladu vyšším než 10 mil. Kč. Avšak z důvodu zajištění maximální možné ochrany zdrojů rezerv, je vyloučeno investovat do výnosnějších alternativ s vyšší mírou rizika [21]. Výnosy z deponovaných prostředků rezerv jsou osvobozeny od daně z příjmů [16].

Vytvořené rezervy nesmějí být předmětem zajištění, nesmějí být zahrnuty do majetkové podstaty společnosti v insolvenčním řízení a nepodléhají výkonu rozhodnutí (podle daňového řádu, správního řádu, exekučního řádu, občanského soudního řádu a zákona o veřejných dražbách) ani exekuci [17].

Povinnost deponovat peněžní zdroje na zvláštní vázaný účet a jejich nepostihnutelnost ze strany exekutorů a jiných orgánů s sebou přinesla novela horního zákona a zákona o rezervách až v roce 2004. Do té doby vznikl prostor pro daňové úniky, nedostatečné financování sanace a rekultivace nebo spekulace v podobě zřizování bankovních účtů v zemích s minimální daňovou zátěží tzv. „daňových rájích“ [21]. V horším případě

<sup>16</sup> Průměrný měsíční výnos státních dluhopisů s průměrnou zbytkovou splatností 10 let v ČR za únor 2014 činil 2,28%. Zdroj: Evropská centrální banka

při zániku podniku zůstaly škody na území dotčeného těžbou zcela neodstraněny. Nyní jsou v tomto případě finanční prostředky převedeny do rozpočtu kraje, který je může použít pouze k účelu, pro který byly vytvořeny [23].

Pro jednotlivý účel tvorby rezervy se dle zákona o rezervách zřizuje pouze jeden zvláštní vázaný účet, který je veden v českých korunách nebo v eurech [17]. Pokud chce mít stát záruku, že vytvořené rezervy budou skutečně použity k financování sanací a rekultivací, je v tomto bodě zákona dle autorčina názoru třeba provést drobné změny. Celková částka vkladu vybrané společnosti na zvláštním vázaném účtu finančních rezerv na sanace a rekultivace činí v současné době přibližně 150 mil. Kč, avšak v případě krachu banky vyplácí Fond pojištění vkladů maximálně 100.000 EUR na jednu osobu u jedné banky [12]. Pokud by tedy banka teoreticky nebyla schopna dostát svým závazkům, společnost by od fondu získala v přepočtu přibližně 2,7 mil. Kč a o zbylých 147,3 mil. Kč by přišla.

Tvorba rezervy je daňově uznatelným nákladem, budou-li peněžní prostředky ve výši zaúčtované tvorby rezerv převedeny na zvláštní vázaný účet nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání [17]. Pokud by podnik peněžní prostředky nepřevedl ani v přiměřené náhradní lhůtě stanovené OBÚ, může zmíněný úřad rozhodnout o pozastavení platnosti povolení k dobývání [13].

Analyticky lze rozlišovat tzv. „staré rezervy“ vytvořené do konce roku 2003, které nebylo nutné převádět na zvláštní vázaný účet, a tzv. „nové rezervy“, u kterých je již depozitní podmínka. Na základě druhé podmínky daňové uznatelnosti rezerv se totiž peněžní prostředky uložené na zvláštním vázaném účtu nepoužijí na úhradu výdajů souvisejících s účely, na něž byly vytvořeny rezervy do 31. prosince 2003 nebo do konce období, za které se podává daňové přiznání a které započalo v roce 2003, pokud nebyly uvedené rezervy následně zcela zrušeny nebo vyčerpány. To znamená, že nejprve je nutné vyčerpat zůstatek na analytickém účtu a až poté je možno čerpat prostředky ze zvláštního vázaného účtu. Každoročně je posílán na OBÚ přehled tvorby a čerpání rezerv po jednotlivých dobývacích prostorech vždy po 30. 6., tedy po vložení prostředků na zvláštní vázaný účet.

Sanace a rekultivace probíhají průběžně (na jedné straně lomu se těží a z druhé strany se již rekultivuje) a jednotlivá rozhodnutí o čerpání rezervy jsou vydávána na části dobývacích prostor. Žádost organizace o čerpání rezervy musí být doložena dílčím

plánem sanací a rekultivací a geometrickým plánem plochy, které se žádost týká. Po schválení je možné čerpat rezervu v poměrné výši celkové částky odpovídající poměru rekultivované plochy k celkové. Náklady spojené s činnostmi rekultivace účtuje společnost na tzv. „zakázky“, aby měla pohromadě veškeré doklady, které je třeba doložit u OBÚ. V případě zůstatku rezervy po zrušení dobývacího prostoru požádá podnik OBÚ o schválení jejího rozpuštění.

## 5.2 Rezerva na vypořádání důlních škod

Další specifickou otázkou pro těžební organizace jsou důlní škody a jejich řešení. Za důlní škody se podle horního zákona považují škody na hmotném majetku způsobené zákonem vyjmenovanými činnostmi<sup>17</sup>, škody způsobené zvláštními zásahy do zemské kůry, ale i ztráta povrchové a podzemní vody, podstatné snížení vydatnosti jejich zdrojů a zhoršení její jakosti. Za tyto škody odpovídá podnik, jehož činností byly způsobeny [13].

Společnost, jejíž činností škoda vznikla, je povinna ji nahradit:

- úhradou nákladů (spojených s preventivně zajišťovacími pracemi nebo spojených s obstaráním záložního zdroje vody),
- poskytnutím prostředků do výše předpokládané škody v odůvodněných případech (např. inženýrské sítě, telekomunikační vedení, místní komunikace),
- poskytnutím náhradního objektu a odškodnění (včetně odškodnění za movitý majetek).

Aktuálně je postupem lomu v DP Kaznějov I a II ohrožena odvozní lesní cesta Houhelka, zajišťující dopravní přístupnost do komplexu lesních porostů lesní správy Plasy. Tato důlní škoda bude vyřešena přeložkou, jejíž stavba si vyžádá odlesnění 31.060 m<sup>2</sup> lesa, přičemž škoda z předčasného smýcení lesního porostu bude činit 996.692 Kč a samotné kácení si pak vyžádá náklady ve výši 826.196 Kč. Na základě zkušeností s výstavbou účelových komunikací v lomech odhadla společnost náklady na zemní práce, vybudování nové cesty, ostatní práce a konstrukce ve výši 6.655.833 Kč. Celkově by tedy plánovaná stavba měla vyjít na 8.478.721 Kč.

---

<sup>17</sup> Vyhledáváním a průzkumem ložisek, pokud se provádí důlními díly, dobýváním výhradních ložisek, zřizováním, zajišťováním a likvidací důlních děl a lomů, včetně jejich zařízení, odvalovým, výsypkovým a kalovým hospodářstvím organizací, úpravou a zušlechťováním nerostů, prováděnými v souvislosti s jejich dobýváním [13].

Podnik je povinen vytvářet k zajištění vypořádání důlních škod rezervu finančních prostředků. Výše rezervy musí odpovídat potřebám na vypořádání důlních škod v časovém průběhu podle jejich vzniku. V odůvodněných případech, například pokud je třeba v předstihu řešit bezpečnost a plynulost dopravy, přeložku veřejných dopravních cest nebo náhradní bytovou výstavbu, musí vytvořená rezerva odpovídat potřebám na vypořádání těchto škod již v předstihu před jejich vznikem [13].

Vytváření a čerpání rezerv podléhá schválení OBÚ. Žádost podniku o čerpání z rezervy musí být doložena výčtem důlních škod, odhadem nákladů na jejich odstranění a časovým průběhem vynakládání prostředků na jejich odstranění. Finanční rezerva na důlní škody nemusí být vytvářena do konce životnosti lomu, ale jen tehdy, kdy její vytváření bude potřebné k vypořádání důlních škod. Finanční rezervy mohou být tvořeny stejnými způsoby jako rezervy na sanace a rekultivace, tzn. v celkové výši rozhodnutí nebo na vytěženou tunu. Výběr je opět ponechán na organizaci.

Společnost ve své podnikové praxi uplatňuje pouze první způsob, který je v případě důlních škod jednodušší. Například ve výše uvedeném případě navrhl podnik tvorbu finanční rezervy formou pevně stanovených ročních částek, které odpovídají nákladům na jednotlivé plánované etapy<sup>18</sup> výstavby náhradní komunikace.

Tab. č. 8: Tvorba a čerpání rezerv na důlní škodu – přeložka lesní komunikace

| Etapa         | Rok tvorby | Dílčí tvorba (v Kč) | Tvorba na etapu (v Kč) | Rok výstavby |
|---------------|------------|---------------------|------------------------|--------------|
| 1             | 2012       | 1.515.540           | 1.515.540              | 2013         |
| 2             | 2012       | 484.460             | 1.536.913              | 2014         |
| 2             | 2013       | 1.052.453           |                        |              |
| 3             | 2013       | 947.547             | 1.626.291              | 2015         |
| 3             | 2014       | 678.744             |                        |              |
| 4             | 2014       | 1.321.256           | 1.594.672              | 2016         |
| 4             | 2015       | 273.416             |                        |              |
| 5             | 2015       | 1.102.653           | 2.205.305              | 2015 - 2017  |
| 5             | 2016       | 1.102.652           |                        |              |
| <b>CELKEM</b> |            | <b>8.478.721</b>    | <b>8.478.721</b>       | <b>-</b>     |

Zdroj: [33]

<sup>18</sup> Hornickou činností dojde k několikanásobnému přerušení stávající lesní komunikace.

Součinitel inflace není uplatněn, případný nedostatek finančních prostředků na rezervě na důlní škody by byl místo valorizace v předstihu řešen mimořádným ročním vkladem. Z uvedené tabulky je patrné, že společnost řeší tvorbu finančních prostředků v dostatečném předstihu před výstavbou jednotlivých úseků. 1. etapa výstavby byla dokončena již v minulém roce. V současné době společnost žádá o čerpání finančních prostředků potřebných pro realizaci 2. etapy. Lze tedy konstatovat, že doposud dodržuje plán stanovený v roce 2012.

Z vytvořené rezervy lze čerpat finanční prostředky k vypořádání těch důlních škod, pro které byly tyto prostředky vytvořeny a příslušným OBÚ schváleny. Nelze tedy snížit tuto rezervu čerpáním těchto finančních prostředků pro vypořádání jiných, i když také důlních škod. Avšak zákon blíže nestanoví způsob podrobného členění finančních rezerv, a proto je možno je vytvářet jako celkovou rezervu. Z čehož pro uvedenou situaci vyplývá, že po vybudování jednoho z úseků může být případný zůstatek rezervy převeden na konto rezervy tvořené pro realizaci úseku následujícího.

Z hlediska legislativní úpravy, tzn. zákona o rezervách a horního zákona, je problematika tvorby rezerv na sanaci a rekultivaci pozemků dotčených těžbou a na vypořádání důlních škod velice podobná. Stejně jako v případě rezerv na sanace a rekultivace má podnik povinnost převést finanční prostředky na zvláštní vázaný účet v bance a možnost nakoupit za ně státní dluhopisy na základě souhlasu OBÚ. Tyto prostředky také nesmějí být předmětem ručení, zahrnuty do majetkové podstaty nebo předmětem nařízení a provedení výkonu rozhodnutí [13]. Dalším shodným problémem je existence rezerv vytvořených do konce roku 2003 a vedených na analytických účtech.

## 6 Závěrečné shrnutí a doporučení

V následující podkapitole podá autorka souhrnný obraz všech rezerv, které společnost v současné době vytváří, přiblíží vývoj jejich velikosti v posledních pěti letech a popíše jejich význam ve vztahu k celkové bilanční sumě. Další podkapitola bude zaměřena na návrh možné změny, a to vytváření rezerv na opravy dlouhodobého majetku. Tento postup bude navíc srovnáván s jeho variantním řešením, které česká legislativa umožňuje od roku 2010, tzn. komponentním odpisováním.

### 6.1 Přehled rezerv vytvářených vybranou společností

Společnost vytváří rezervy jak účetní tak daňové. Obě tyto skupiny jsou tvořeny a čerpány v souladu s interním pracovním postupem ředitele společnosti „Zásady pro tvorbu a čerpání rezerv“, jehož účelem je stanovení zásad pro vytváření rezerv z hlediska opatrnosti, postupů při jejich vytváření a rozpouštění a odpovědnosti za jednotlivé činnosti. Tento dokument vychází zejména ze zákona o účetnictví a na něj navazujících předpisů uvedených v kapitole 1.2, zákona o rezervách a horního zákona. Odpovědnost za předání dokumentů k zaúčtování rezerv mají pracovníci ekonomického úseku dle lokalit. Za samotné zaúčtování odpovídá vedoucí útvaru účetnictví LASSELSBERGER, s. r. o. [30].

Tab. č. 9: Rozpis rezerv (v tis. Kč)

| Rezerva/Rok                              | 2009           | 2010           | 2011           | 2012           | 2013           |
|--|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Rezerva na daň z příjmů                  | 0              | 42.359         | 39.892         | 33.801         | 37.397         |
| Rezerva na nevybranou dovolenou a bonusy | 8.192          | 9.820          | 8.975          | 8.625          | 9.451          |
| Rezerva na audit                         | 450            | 450            | 450            | 450            | 450            |
| Rezerva na důlní škody                   | 1.402          | 1.438          | 1.469          | 3.488          | 4.069          |
| Rezerva na sanace a rekultivace          | 242.017        | 242.017        | 248.649        | 252.868        | 255.144        |
| <b>Celkem</b>                            | <b>252.061</b> | <b>296.084</b> | <b>299.435</b> | <b>299.232</b> | <b>306.511</b> |

Zdroj: Vlastní zpracování dle [29], 2014

Z uvedené tabulky je patrné, že největší podíl na celkovém úhrnu rezerv mají rezervy daňové, a to 84,57% v roce 2013. Zejména pak rezerva na sanace a rekultivace, jejíž velikost činí 83,24% celku. Odpovědnost za výši zákonných rezerv má příslušný závodní lomu. Jejich tvorba a čerpání odpovídá potřebám na vypořádání důlních škod

nebo potřebám sanace a rekultivace. Účetní rezervy dosahují pouhých 15,43% vytvořených rezerv. Největší část tvoří rezerva na daň z příjmů, jež odpovídá odhadu daňové povinnosti za zdaňovací období. Tento odhad za zdaňovací období roku 2009 činil 0 Kč, jelikož společnost čerpala ztrátu z minulých. Výše rezervy na nevybranou dovolenou a bonusy je počítána na konci účetního období na základě potřebných informací. Rezerva na audit je již několik let konstantní a odpovídá částce uvedené ve smlouvě s auditorskou společností. Podíl rezerv představuje na celkové bilanční sumě (3.580.657 tis. Kč) 8,56% a na cizích zdrojích (1.705.110 tis. Kč) 17,98%.

V případě nákladů souvisejících s auditem účetní závěrky se naskýtá otázka, zda je vhodné účtovat o této položce jako o rezervách. Z tabulky č. 1 uvedené v kapitole 1.1 je patrné, že pokud se jedná o rezervy, není u výdaje nebo závazku jistá částka ani datum, k němuž vznikne. Avšak LB MINERALS, s. r. o. uzavírá již před koncem běžného účetního období (tzn. v prosinci) s auditorskou společností smlouvu, ve které je uvedena dohodnutá částka 450 tis. Kč za přezkoumání dokumentů do konce února následujícího účetního období. Společnost tedy zná věcné vymezení, přesnou částku i datum, k němuž vznikne závazek. Z důvodu správného zobrazení položek v rozvaze by autorka doporučovala použít v tomto případě časové rozlišení, konkrétně výdaje příštích období, jež představují náklady věcně a časově související s běžným obdobím, přičemž výdaj peněz se uskuteční až v budoucnu.

Tento účetní případ se zaúčtuje na vrub příslušného nákladového účtu, tzn. 518 - Ostatní služby, a ve prospěch účtu 383 - Výdaje příštích období. Došlo by tak k vynechání doposud používaného účtu 554 - Tvorba a zúčtování ostatních rezerv, na němž zachycené prostředky nejsou daňově uznatelnými výdaji, a v příslušném účetním období by byl o danou částku snížen i daňový výsledek hospodaření.

Tab. č. 10: VH v jednotlivých letech v případě tvorby rezervy a časového rozlišení

| Rok      | Výsledek hospodaření (v Kč) |           |                  |           |
|----------|-----------------------------|-----------|------------------|-----------|
|          | tvorba rezervy              |           | časové rozlišení |           |
|          | účetní                      | daňový    | účetní           | daňový    |
| 201X     | - 450.000                   | 0         | - 450.000        | - 450.000 |
| 201X + 1 | 0                           | - 450.000 | 0                | 0         |

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

## 6.2 Návrh na optimalizaci vývoje nákladů při opravách dlouhodobého hmotného majetku

Těžební společnosti obvykle disponují značným množstvím specifických druhů dlouhodobého majetku s vysokou pořizovací cenou, z nichž převažuje neobvyklý hmotný majetek sloužící pro těžbu. Nejinak je tomu u vybrané společnosti LB MINERALS, s. r. o.. Nedílnou součástí vlastnictví těchto strojů jsou jejich opravy.

Pokud podnik vlastní majetek, který v průběhu trvání doby životnosti vyžaduje generální opravy, popř. výměnu celého nového dílu, může tuto skutečnost řešit tvorbou rezervy na opravy dlouhodobého majetku<sup>19</sup>. Vytvořením rezervy dosáhne časového rozložení nákladů a nedojde tak k jednorázovému zatížení v účetním období, ve kterém je oprava uskutečněna [26].

Od roku 2010 má podnik možnost použít pro tyto případy komponentní odpisování, jež spočívá v samostatném odpisování vybrané části majetku, tzv. komponenty. Tato komponenta musí mít významnou cenu v poměru k výši ocenění celého majetku a odlišnou dobu použitelnosti (zpravidla kratší) než zbývající část majetku [10].

Pro názorné zobrazení vývoje nákladů v průběhu jednotlivých účetních období a jejich vlivu na výsledek hospodaření vybrala autorka jedno z pásových rýpadel, které společnost vlastní a na němž bude demonstrovat situaci v případě tvorby rezervy a použití komponentního odpisování. Tento velký stroj vyrobený společností Liebherr je určený k těžbě v povrchových dolech. Rýpadlo se mimo jiné skládá z pásového podvozku a točny, která jej spojuje s kabinou a umožňuje otáčení celé nástavby o 360°. U těchto dvou nejvíce namáhaných součástí je v důsledku opotřebení, ke kterému přispívá především práce v těžkém terénu, potřeba provádět generální opravy v pravidelných časových intervalech. Dle zkušeností společnosti stojí výměna podvozku 1,5 mil. Kč a točny 1 mil. Kč, související práce a ostatní materiály pak vyjdou přibližně na 0,5 mil. Kč.

Pořizovací cena stroje činila 18 mil. Kč, přičemž hodnota podvozku s točnou tvoří 1/6 této ceny. Do užívání byl stroj zařazen 1. 1. 2011. Rýpadlo přináší po dobu své ekonomické životnosti, jež společnost odhaduje na patnáct let, lineární užitek. Účetní odpisy jsou účtované měsíčně počínaje měsícem zařazení. Zmíněné komponenty je

---

<sup>19</sup> Za dlouhodobý hmotný majetek podnik považuje majetek s dobou použitelnosti delší než jeden rok a od výše ocenění 40 tis. Kč.



potřeba jednou za pět let obměnit. Majetek je zařazen do odpisové skupiny 3, jeho daňová doba odpisování tedy trvá deset let. Pro daňové odpisování podnik zvolil zrychlenou (degresivní) metodu.

Společnost v současné době používá metodu lineárních účetních odpisů, která spočívá v odpisování stejné částky po celou dobu životnosti majetku. Roční odpis stroje tedy činí: 18 mil. Kč / 15 let = 1,2 mil. Kč. Každých pět let je tento rovnoměrný průběh účetních nákladů jednorázově navýšen o 3 mil. Kč za výměnu točny a podvozku.

Jak již bylo uvedeno, podle současných legislativních ustanovení v ČR má společnost za účelem dodržení účetních principů možnost využít dvě variantní řešení, která povedou k omezení vlivu jednorázového nákladu v roce výměny. Jednotlivé varianty budou podrobněji popsány v následujících podkapitolách.

### 6.2.1 Tvorba rezervy na opravy dlouhodobého hmotného majetku

První možností jak zajistit zdroje krytí na budoucí generální opravy je tvorba rezervy na opravy dlouhodobého hmotného majetku. K seznámení se s pravidly její tvorby a čerpání došlo již v kapitole 4.1. Společnost by v tomto případě nadále používala metodu lineárních odpisů bez ohledu na skutečnost, že zmíněné dvě části majetku odslouží za kratší dobu. Potřeba nahradit části rýpadla v kratším intervalu, než v jakém dochází k jeho užívání, by byla kompenzována tvorbou rezervy. Náklady na výměnu komponenty by byly v roce jejího uskutečnění vyváženy rozpuštěním vytvořené rezervy. K tvorbě rezervy by za dobu používání stroje došlo celkem dvakrát, v posledních letech životnosti (11. – 14. rok) by se netvořila, protože v 15. roce oprava již neprobíhá.

Tab. č. 11: Výpočet hodnot pro tvorbu rezervy

|  |   |
|--|---|
| Roční odpis                              | 18.000 tis. / 15 = 1.200 tis. Kč                            |
| Tvorba rezervy 1. – 4. rok <sup>20</sup> | 3.000 tis. / 4 = 750 tis. Kč                                |
| Celkové náklady 1. – 4. rok              | 1.200 tis. + 750 tis. = <b>1.950 tis. Kč</b>                |
| Rozpuštění rezervy 5. rok <sup>21</sup>  | 3.000 tis. Kč   |
| Celkové náklady 5. rok                   | 1.200 tis. + 3.000 tis. – 3.000 tis. = <b>1.200 tis. Kč</b> |

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

<sup>20</sup> Analogicky 6. – 9. rok.

<sup>21</sup> Analogicky 10. rok.

## 6.2.2 Komponentní odpisování

Na rozdíl od standardního účetního odpisování, v jehož důsledku je postupně snižována celková zůstatková hodnota majetku, dojde u komponentního odpisování k vyčlenění dvou samostatných částí, podvozku a točny, které budou odděleně odpisovány po dobu, po kterou skutečně přináší užitek, tj. pět let. Zatímco zbytek stroje bude odpisován po dobu celých patnácti let. Jelikož mají obě položky stejnou životnost a stejný způsob odpisování, lze je pro účely výpočtu odpisů seskupit [10]. Původní komponenty sníží ocenění majetku a vyměněné jej naopak zvýší, a to včetně souvisejících nákladů na opravu. V okamžiku výměny komponenty se tedy nejedná o opravu, ale o investiční náklad zvyšující ocenění předmětného majetku [24]. Po obnově budou vyměněné součásti nově lineárně odpisovány po dobu následujících pěti let. Účetní odpisy by měly zajistit požadované zdroje krytí, proto tento způsob odpisování odstraňuje potřebu vytváření rezerv na opravy.

Tab. č. 12: Výpočet hodnot pro komponentní odpisování

|                               |  |
|-------------------------------|--|
| Pořizovací cena komponenty    | $1/6 * 18.000 \text{ tis.} = 3.000 \text{ tis. Kč}$                      |
| Pořizovací cena zbytku stroje | $18.000 \text{ tis.} - 3.000 \text{ tis.} = 15.000 \text{ tis. Kč}$      |
| Roční odpis komponenty        | $3.000 \text{ tis.} / 5 = 600 \text{ tis. Kč}$                           |
| Roční odpis zbytku stroje     | $15.000 \text{ tis.} / 15 = 1.000 \text{ tis. Kč}$                       |
| Roční odpis celkem            | $600 \text{ tis.} + 1.000 \text{ tis.} = \mathbf{1.600 \text{ tis. Kč}}$ |

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Pro názorné zobrazení vývoje účetní zůstatkové hodnoty majetku (dále jen ZÚH) a opravek (neboli kumulovaného souhrnu provedených odpisů) při lineárním a komponentním odpisování v jednotlivých letech přikládá autorka následující tabulku, ve které je naznačen vývoj v prvních pěti letech odpisování.

Tab. č. 13: Srovnání lineárního a komponentního odpisování (v tis. Kč)

| Rok | Lineární odpisování |       |         | Komponentní odpisování <sup>22</sup> |       |         |
|-----|---------------------|-------|---------|--------------------------------------|-------|---------|
|     | ZÚH                 | odpis | oprávky | ZÚH                                  | odpis | oprávky |
| 1.  | 18.000              | 1.200 | 1.200   | 18.000                               | 1.600 | 1.600   |
| 2.  | 16.800              | 1.200 | 2.400   | 16.400                               | 1.600 | 3.200   |
| 3.  | 15.600              | 1.200 | 3.600   | 14.800                               | 1.600 | 4.800   |
| 4.  | 14.400              | 1.200 | 4.800   | 13.200                               | 1.600 | 6.400   |
| 5.  | 13.200              | 1.200 | 6.000   | <b>16.600</b>                        | 1.600 | 8.000   |
| ... |                     |       |         |                                      |       |         |
| 15. | 1.200               | 1.200 | 18.000  | 1.600                                | 1.600 | 24.000  |

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Z uvedené tabulky je zřejmé, že při komponentním odpisování dojde ve čtvrtém roce k vyřazení původní opotřebované komponenty v nulové zůstatkové ceně a pořizovací cena nového podvozku s točnou včetně nákladů na opravu vstoupí do zůstatkové ceny stroje v pátém roce. V následujících letech pokračuje účetní jednotka v odpisování stejným způsobem až do patnáctého roku, na jehož konci je stroj kompletně odepsán.

### 6.2.3 Srovnání variant a doporučení pro praxi

Výše nákladů, jež ovlivňují účetní výsledek hospodaření, jsou zobrazeny v následující tabulce souhrnně pro tři varianty řešení, tzn. současně využívaný způsob lineárních odpisů a možné komponentní odpisování nebo vytváření rezervy na opravu.

Tab. č. 14: Přehled účetních nákladů v jednotlivých letech (v tis. Kč)

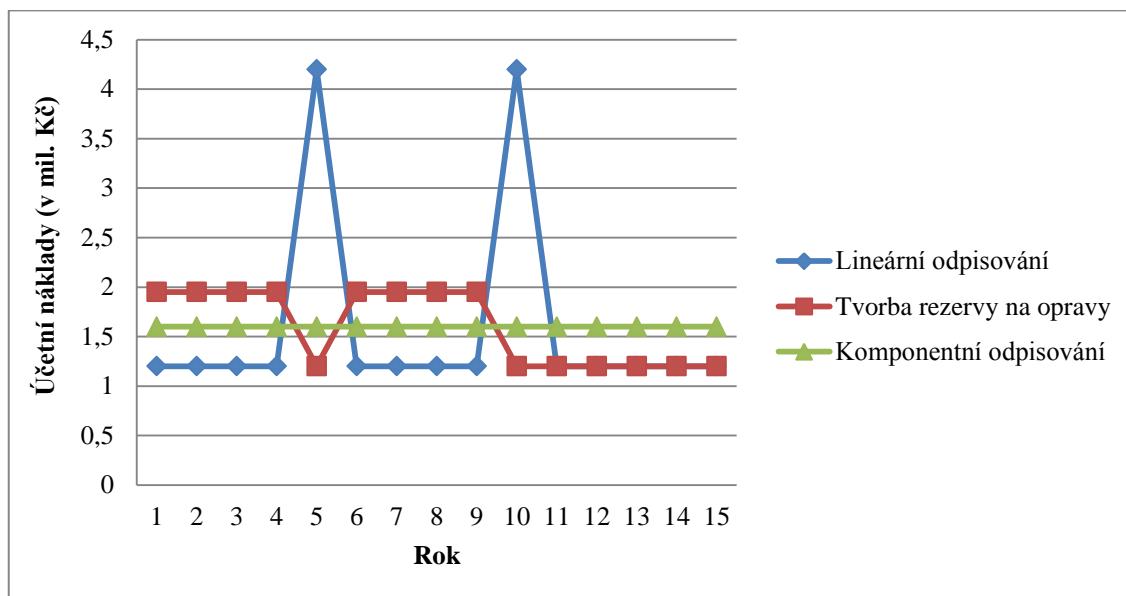
| Rok             | Lineární odpisování | Tvorba rezervy na opravy | Komponentní odpisování |
|-----------------|---------------------|--------------------------|------------------------|
| 1. - 4.         | 1.200               | 1.950                    | 1.600                  |
| 5.              | 4.200               | 1.200                    | 1.600                  |
| 6. - 9.         | 1.200               | 1.950                    | 1.600                  |
| 10.             | 4.200               | 1.200                    | 1.600                  |
| 11. - 14.       | 1.200               | 1.200                    | 1.600                  |
| 15.             | 1.200               | 1.200                    | 1.600                  |
| Celkové náklady | 24.000              | 24.000                   | 24.000                 |

Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Pro názornost přikládá autorka graf, který vystihuje vývoj účetních nákladů jednotlivých variant řešení v čase.

<sup>22</sup> Uvedené hodnoty představují součet hodnot pro komponenty a zbytek majetku.

Obr. č. 4: Vývoj účetních nákladů v čase



Zdroj: Vlastní zpracování, 2014

Na základě uvedeného grafu lze konstatovat, že nejméně rovnoměrný dopad do výsledku hospodaření má lineární odpisování, které nijak nezmírňuje extrémní zvýšení nákladů v letech výměny komponent. Každé podnikání je spjata s určitou mírou nejistoty a snadno by mohla nastat situace, kdy společnost v méně příznivém účetním období nebude disponovat zdroji potřebnými na úhradu oprav. Proto by autorka doporučila využívat jeden z návrhů.

Jako optimální řešení se jeví komponentní odpisování, při kterém dochází k rovnoměrnému rozložení nákladů v průběhu celé doby použitelnosti stroje. Tuto metodu upravují zejména Mezinárodní účetní standardy (IAS č. 16 - Pozemky, budovy a zařízení), podle kterých je její použití nutné. České účetní jednotky, které nemusejí postupovat podle IAS/IFRS, ji mohou využít na základě § 9 zákona o účetnictví.

Avšak výběr varianty řešení ovlivňuje také jeho daňový dopad z důvodu možné úspory na dani [28]. Účetní metoda komponentního odpisování není daňově uznatelná a podle zákona o daních z příjmů musí poplatník při zjišťování základu daně z příjmů vycházet z výsledku hospodaření bez vlivu této metody. Důvodem zavedení této metody odpisování byla snaha o věrnější zobrazení užívání majetku v závislosti na intenzitě jeho využití. Avšak daňové odpisování dobu životnosti majetku nezohledňuje, neboť představuje parametr ovlivňující efektivní míru zdanění [24].

Tvorba rezervy na opravy představuje ve srovnání s předchozí variantou v prvních letech pravidelného intervalu zvýšení nákladů. Na konci intervalu dochází naopak k výraznému snížení nákladů z důvodu čerpání rezervy. V případě, že by bylo možné zahrnout do výpočtu roční výše rezervy i rok, ve kterém skutečně dojde k zahájení opravy, měly by obě varianty shodný průběh. I přesto je odklon tohoto řešení od ideální varianty menší než v případě lineárních odpisů.

Navíc má podnik na základě české legislativy možnost snížit si o tuto položku daňový základ a tím optimalizovat svoji daňovou povinnost. Při současné sazbě daně z příjmů právnických osob, jež činí 19%, by rezerva na opravu rýpadla v letech její tvorbu představovala úsporu na dani ve výši 142.500 Kč.

Při využití možnosti tvorby rezervy na opravy by mohl nastat problém z hlediska konsolidace účetní závěrky podniku s jediným společníkem, společností LASSELSBERGER GmbH, která účtuje podle standardů IAS/IFRS. Na tomto místě je třeba připomenout, že IAS 37 definuje rezervu jako: „*současnou povinnost účetní jednotky, která vznikla jako důsledek události v minulosti...*“. Z uvedené charakteristiky vyplývá, že v ČR nejčastěji vytvářené rezervy nesplňují požadavky standardu, jelikož v období, kdy je rezerva na budoucí opravu vytvářena, neexistuje žádný závazek podniku tuto opravu realizovat [1].

Závěrem lze konstatovat, že oblasti účetnictví a daňové problematiky od sebe není možné separovat. Přestože tvorba rezervy na opravy hmotného majetku není ideální z hlediska průběhu účetních nákladů, doporučila by autorka využít tuto možnost legální optimalizace daňového základu. Současná podmínka daňové uznatelnosti, tzn. povinnost deponování peněžních prostředků na zvláštní účet, z něhož je podniku umožněno čerpat zdroje pouze na účel, ke kterému je rezerva vytvářena, navíc zajistí, že v období, kdy má být oprava zahájena bude podnik skutečně disponovat potřebnými prostředky na její úhradu.

## Závěr

Rezervy představují jeden z nástrojů zásady opatrnosti, jež zvyšuje náklady podniku, čímž snižuje výsledek hospodaření a zabraňuje rozdělení části zisku například mezi vlastníky. Jejich tvorba se účtuje ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 45 a na vrub příslušného účtu nákladů. Čerpání má podobu obráceného zápisu. Rozlišujeme dvě základní skupiny rezerv. Účetní rezervy jsou vytvářeny v souladu se zmíněnou zásadou a zatěžují pouze účetní zisk. Zatímco daňové rezervy jsou podle zákona o rezervách výdajem (nákladem) vynaloženým na dosažení, zajištění a udržení příjmů a snižují tedy účetní i daňový výsledek hospodaření.

**Cílem bakalářské práce** bylo provést komparaci teoretických poznatků z oblasti tvorby a čerpání jednotlivých rezerv s účetní praxí vybrané společnosti. Zhodnotit tvorbu účetních rezerv z hlediska dodržování účetních zásad. Tvorbu daňově uznatelných rezerv posoudit vzhledem k optimalizaci základu daně. A na základě zjištěných informací poté navrhnout případné změny.

Společnost vytváří účetní rezervy, aby podala co nejvěrnější obraz o skutečném stavu podniku. Kromě rezerv, jež stanovují účetní předpisy, tvoří navíc dva druhy, o nichž si rozhoduje zcela sama.

Namísto jedné z těchto účetních rezerv, konkrétně rezervy na audit, doporučila autorka z hlediska správného zobrazení položek v rozvaze a správného vykázání výsledku hospodaření, a to i daňového, využít raději časové rozlišení. Nutnost časového rozlišení vyplývá z akruálního principu, jenž vyžaduje, aby v každém účetním období byly jen ty náklady a výnosy, které s tímto obdobím časově a věcně souvisejí. Vybraná společnost uzavírá v prosinci smlouvu s auditorskou společností, která provádí audit do konce února následujícího roku za předem stanovenou cenu. Dle autorčina názoru se tedy jedná spíše o výdaje příštích období, jelikož je u nich kromě účelu přesně známa i částka a datum, k němuž dojde ke vzniku závazku.

Ze zákona má těžební společnost povinnost vytvářet rezervu na sanaci a rekultivaci a rezervu na důlní škody, jež řadí zákon o rezervách mezi rezervy zákonné. Jejich tvorba a čerpání podléhá přísné kontrole ze strany Státní báňské správy a Ministerstva životního prostředí ČR. Společnost dostává prostor pouze při návrhu na způsob tvorby, který poté ovšem musí odsouhlasit OBÚ.

Na základě teoretických zjištění navrhla autorka tvorbu rezervy na opravy dlouhodobého majetku, jelikož společnost disponuje jeho značným množstvím a provádí u něho pravidelné opravy. Tvorba rezervy je vhodná nejen z důvodu dodržování zásady opatrnosti, tedy rovnoměrného rozložení nákladů v jednotlivých letech, ale navíc představuje možnost legální daňové optimalizace. Tuto eventualitu navíc autorka porovnála s alternativou v podobě komponentního odpisování, které také zajišťuje rovnoměrnější rozložení nákladů v průběhu doby životnosti majetku, ale není daňově uznatelné.

Po konzultaci uvedeného návrhu ve zvoleném podniku autorka zjistila, že závodní lomu, který má dlouhodobý majetek na starosti a zajišťuje jeho opravy, je jednoznačně pro vytváření rezervy. Dokonce tuto možnost již dříve navrhoval. Avšak ekonomové se shodují, že LB MINERALS, s. r. o. je dostatečně velkou společností a pokud je třeba, není pro ně problém obstarat peněžní prostředky na opravy. Proto považují tvorbu rezervy za zbytečnou.

## Seznam tabulek, obrázků a případových studií

|   |    |
|---|----|
| Tab. č. 1: Srovnání rezerv s ostatními přechodnými položkami .....                      | 10 |
| Tab. č. 2: Uspořádání položek rozvahy – část pasiva .....                               | 15 |
| Tab. č. 3: Uspořádání položek výkazu zisku a ztráty – druhové členění.....              | 16 |
| Tab. č. 4: Maximální doba tvorby rezervy na opravy dlouhodobého majetku.....            | 30 |
| Tab. č. 5: Vyčíslení předpokládaných nákladů na sanace a rekultivace.....               | 37 |
| Tab. č. 6: Tvorba rezervy na celkovou výši rozhodnutí .....                             | 38 |
| Tab. č. 7: Tvorba rezervy na vytěženou tunu .....                                       | 39 |
| Tab. č. 8: Tvorba a čerpání rezerv na důlní škodu – přeložka lesní komunikace.....      | 43 |
| Tab. č. 9: Rozpis rezerv (v tis. Kč) .....  | 45 |
| Tab. č. 10: VH v jednotlivých letech v případě tvorby rezervy a časového rozlišení .... | 46 |
| Tab. č. 11: Výpočet hodnot pro tvorbu rezervy .....                                     | 48 |
| Tab. č. 12: Výpočet hodnot pro komponentní odpisování.....                              | 49 |
| Tab. č. 13: Srovnání lineárního a komponentního odpisování (v tis. Kč) .....            | 50 |
| Tab. č. 14: Přehled účetních nákladů v jednotlivých letech (v tis. Kč) .....            | 50 |
| <br>  |    |
| Obr. č. 1: Legislativní úprava rezerv .....   | 11 |
| Obr. č. 2: Schématické znázornění tvorby a čerpání rezerv .....                         | 15 |
| Obr. č. 3: Pohyb peněžních prostředků na zvláštním vázaném účtu .....                   | 40 |
| Obr. č. 4: Vývoj účetních nákladů v čase .....  | 51 |
| <br>  |    |
| Příp. st. č. 1: Rezerva na záruční opravy a její vliv na VH.....                        | 21 |
| Příp. st. č. 2: Rezerva na daň z příjmů právnických osob a její vliv na VH.....         | 23 |
| Příp. st. č. 3: Rezerva na nevybranou dovolenou a její vliv na VH.....                  | 24 |
| Příp. st. č. 4: Rezerva na restrukturalizaci a její vliv na VH.....                     | 25 |
| Příp. st. č. 5: Rezerva na opravy dlouhodobého majetku a její vliv na VH.....           | 32 |
|   | 55 |



## **Seznam použitých účtů**

112 – Materiál na skladě

221 – Bankovní účty

321 - Dodavatelé

331 – Zaměstnanci

336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

383 – Výdaje příštích období

341 – Daň z příjmů

451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů

453 – Rezerva na daň z příjmů

459 – Ostatní rezervy

501 – Spotřeba materiálu

511 – Opravy a udržování

518 – Ostatní služby

521 – Mzdové náklady

524 – Zákonné sociální a zdravotní pojištění

552 – Tvorba a zúčtování zákonných rezerv podle zvláštních právních předpisů

554 – Tvorba a zúčtování ostatních rezerv

591 – Daň z příjmů z běžné činnosti - splatná

702 – Konečný účet rozvažný

## Seznam použitých zkratk

|          |   |
|----------|---|
| ČR       | Česká republika                             |
| ČÚS      | České účetní standardy                      |
| DP       | Dobývací prostor                            |
| DPH      | Daň z přidané hodnoty                       |
| GmbH     | Gesellschaft mit beschränkter Haftung       |
| EU       | Evropská unie                               |
| IAS      | International Accounting Standards          |
| IFRS     | International Financial Reporting Standards |
| OBÚ      | Obvodní báňský úřad                         |
| s. r. o. | Společnost s ručením omezeným               |
| VH       | Výsledek hospodaření                        |
| ZÚH      | Zůstatková hodnota majetku                  |

## Seznam použité literatury

### Tištěné zdroje

- [1] DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3652-2
- [2] FIREŠ, Bohuslav. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2. rozšířené vydání. Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-24-7
- [3] HADRABOVÁ, Alena. *Environmentální aspekty podnikání*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1709-4
- [4] HINKE, Jana a BÁRKOVÁ, Dana. *Účetnictví 2: Pokročilé aplikace*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3516-0
- [5] CHALUPA, Rostislav, KADLEC, Jiří, PILÁTOVÁ, Jana a kol. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2013*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2013. ISBN 978-80-7263-771-3
- [6] KOVANICOVÁ, Dana. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. aktualizované vydání. Praha: Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5
- [7] RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k 1. 1. 2013*. 13. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2013. ISBN 978-80-7263-793-5
- [8] SKÁLOVÁ, Jana a kol. *Podvojně účetnictví 2013*. 20. vydání. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4633-3
- [9] SLIVKA, Vladimír a kol. *Těžba a úprava silikátových surovin*. 1. vydání. Praha: Silikátový svaz, 2002. ISBN 80-903113-0-X
- [10] ŠRÁMKOVÁ, Alice, JANOUŠKOVÁ, Martina a VOJÁČKOVÁ, Helena. *Mezinárodní standardy účetního výkaznictví – praktické aplikace*. Aktualizované vydání pro účetní období 2009-2010. Praha: Institut certifikace účetních, 2009. ISBN 978-80-86716-61-9
- [11] ŠTÝS, Stanislav. *Rekultivace území postižených těžbou nerostných surovin*. Praha: SNTL, 1981.

## Právní normy

- [12] Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů
- [13] Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství, ve znění pozdějších předpisů
- [14] Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- [15] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- [16] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- [17] Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- [18] Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví
- [19] Vyhláška Českého báňského úřadu č. 172/1992 Sb., o dobývacích prostorech
- [20] Český účetní standard pro podnikatele č. 004 – Rezervy

## Elektronické zdroje

- [21] DĚRGEL, Martin. Novela zákona o rezervách. *Účetní kavárna* [online]. 1.7.2006 [cit. 14.2.2014]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d152v128-novela-zakona-o-rezervach>
- [22] DUCHÁČKOVÁ, Eva. Technické rezervy a jejich role v hospodaření pojišťoven. In: *Ekonomika firiem 2007 - Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie* [online]. Bratislava: Ekonomická univerzita v Bratislave, 2007, s. 136-147 [cit. 27.1.2014]. ISBN 978-80-225-2482-7. Dostupné z: <http://semafor.euke.sk/zbornik2007/pdf/duchackova.pdf>
- [23] DVOŘÁČEK, Jaroslav. Finanční zajištění zahlazování následků hornické činnosti. *Acta Montanistica Slovaca* [online], 2004, 9(1) [cit. 20.2.2014]. ISSN 1335-1788. Dostupné z: <http://actamont.tuke.sk/pdf/2004/n1/1dvoracek.pdf>
- [24] PACOVKÝ, Tomáš. Komponentní odpisování v roce 2011. *finance.cz* [online]. 18.3.2011 [cit. 14.2.2014]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/302145-komponentni-odpisovani-v-roce-2011/>

- [25] POJSLOVÁ, Romana, STANĚK, Stanislav a BRANDEJS, Michal. Rezervy v českém účetnictví. *Účetní zpravodaj Deloitte* [online]. 2010 [cit. 26.1.2014]. Dostupné z: [https://www.deloitte.com/assets/Dcom-CzechRepublic/Local%20Assets/Documents/Accounting%20News/ucetni\\_zpravodaj\\_1010.pdf](https://www.deloitte.com/assets/Dcom-CzechRepublic/Local%20Assets/Documents/Accounting%20News/ucetni_zpravodaj_1010.pdf)
- [26] POJSLOVÁ, Romana, STANĚK, Stanislav a BRANDEJS, Michal. Komponentní přístup odepisování nebo tvorba rezervy na opravy. *Účetní zpravodaj Deloitte* [online]. 2010 [cit. 4.3.2014]. Dostupné z: [http://www.deloitte.com/assets/Dcom-CzechRepublic/Local%20Assets/Documents/Accounting%20News/ucetni\\_zpravodaj\\_1002.pdf](http://www.deloitte.com/assets/Dcom-CzechRepublic/Local%20Assets/Documents/Accounting%20News/ucetni_zpravodaj_1002.pdf)
- [27] Rezervy. *AZ data* [online]. 21.03.2009 [cit. 20.1.2014]. Dostupné z: <http://www.az-data.cz/clanky/rezervy>
- [28] ZELENKOVÁ, Marie. Negativní dopad daňově účinné rezervy na opravy dlouhodobého hmotného majetku na věrný a poctivý obraz účetní závěrky. *Český finanční a účetní časopis* [online]. 2010, 5(1) [cit. 5.3.2014]. ISSN: 1802-2200. Dostupné z: <http://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=cfuc&pdf=59.pdf>

### **Interní zdroje**

- [29] Výroční zprávy společnosti z let 2009 – 2013
- [30] Zásady pro tvorbu a čerpání rezerv
- [31] Kolektivní smlouva z roku 2013
- [32] Plán sanace a rekultivace lomu v dobývacím prostoru Lomnička I
- [33] Žádost o čerpání finanční rezervy pro vypořádání důlní škody na lesní cestě Houhelka

## **Seznam příloh**

**Příloha A:** Předmět podnikání společnosti LB MINERALS, s. r. o.

**Příloha B:** Hornická činnost a činnost prováděná hornickým způsobem

**Příloha C:** Současné využití pozemků – výchozí stav

**Příloha D:** Mapa využití pozemků – reálný stav po rekultivaci

**Příloha E:** Rozhodnutí OBÚ o tvorbě a čerpání finančních rezerv

**Příloha F:** Smlouva o vedení zvláštního běžného účtu

**Příloha A:** Předmět podnikání společnosti LB MINERALS, s. r. o.

Předmět podnikání:

- hornická činnost v rozsahu ustanovení § 2 písm. a), b), c), d), e), g), a i) a činnost prováděná hornickým způsobem v rozsahu ustanovení § 3 písm. a), b), e), f), a i) zák. č. 61/1988 Sb., v platném znění
- zámečnictví, nástrojářství
- obráběčství
- klempířství a oprava karoserií
- výroba nebezpečných chemických látek a nebezpečných chemických přípravků
- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona
- silniční motorová doprava
  - nákladní vnitrostátní provozovaná vozidly o největší povolené hmotnosti do 3,5 tuny včetně
  - nákladní vnitrostátní provozovaná vozidly o největší povolené hmotnosti nad 3,5 tuny
  - nákladní mezinárodní provozovaná vozidly o největší povolené hmotnosti do 3,5 tuny včetně
  - nákladní mezinárodní provozovaná vozidly o největší povolené hmotnosti nad 3,5 tuny
  - vnitrostátní příležitostná osobní
- provádění trhacích prací

## **Příloha B:** Hornická činnost a činnost prováděná hornickým způsobem

Podle § 2 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě se hornickou činností rozumí:

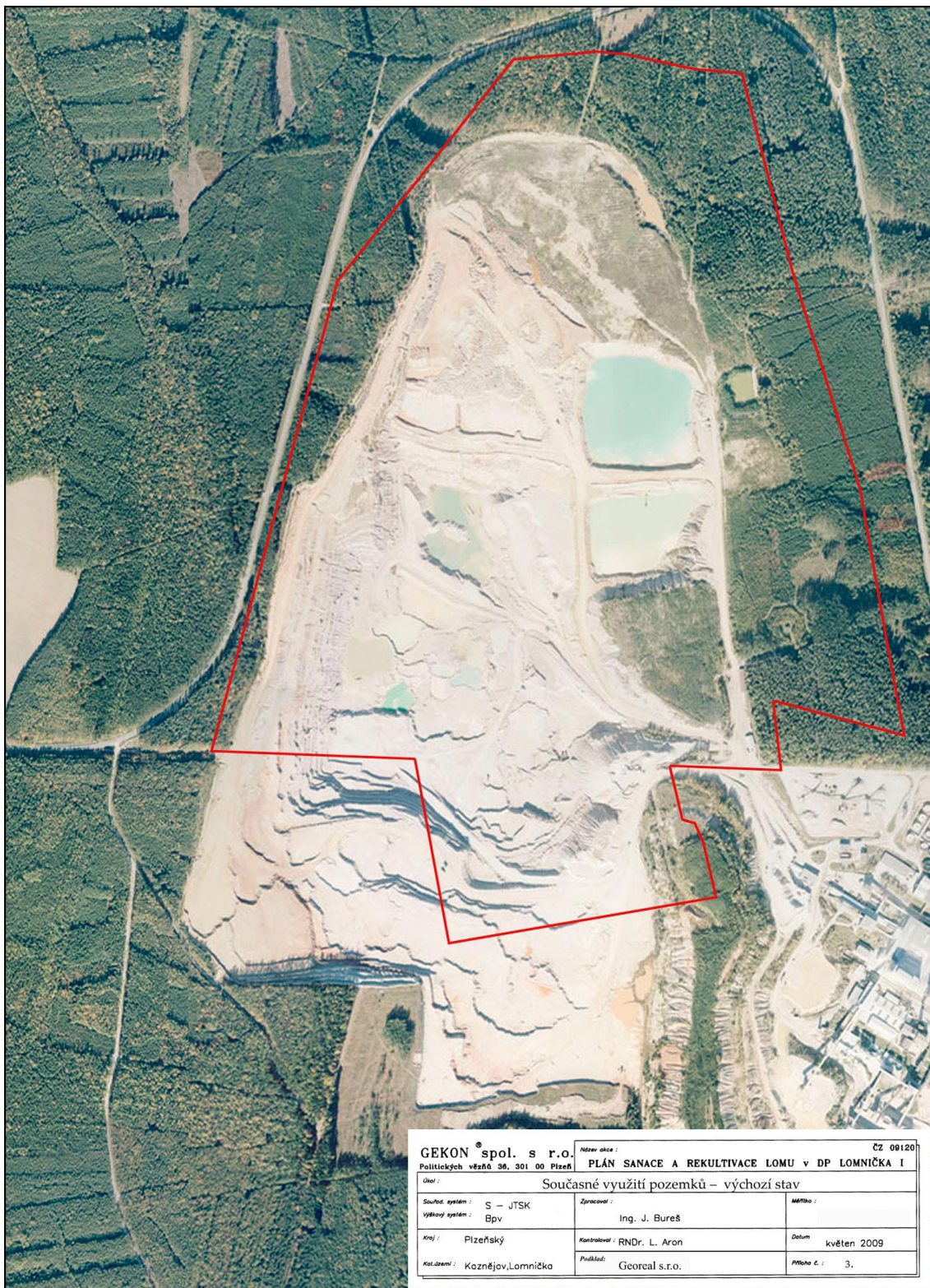
- a) vyhledávání a průzkum ložisek vyhrazených nerostů (dále jen výhradní ložiska)
- b) otvírka, příprava a dobývání výhradních ložisek,
- c) zřizování, zajišťování a likvidace důlních děl a lomů,
- d) úprava a zušlechťování nerostů prováděné v souvislosti s jejich dobýváním,
- e) zřizování a provozování odvalů, výsypek a odkališť při činnostech uvedených v písmenech a) až d),
- f) zvláštní zásahy do zemské kůry,
- g) zajišťování a likvidace starých důlních děl,
- h) báňská záchranná služba,
- i) důlně měřická činnost.

A činnost prováděná hornickým způsobem je definována v § 3 jako:

- a) dobývání ložisek nevyhrazených nerostů, včetně úpravy a zušlechťování nerostů prováděných v souvislosti s jejich dobýváním, a vyhledávání a průzkum ložisek nevyhrazených nerostů prováděné k tomu účelu,
- b) těžba písků v korytech vodních toků a šterkopísků plovoucími stroji, včetně úpravy a zušlechťování těchto surovin prováděných v souvislosti s jejich těžbou, s výjimkou odstraňování nánosů při údržbě vodních toků,
- c) práce k zajištění stability podzemních prostorů (podzemní sanační práce),
- d) práce na zpřístupňování jeskyní a práce na jejich udržování v bezpečném stavu,
- e) zemní práce prováděné za použití strojů a výbušnin, pokud se na jedné lokalitě přemísťuje více než 100 000 m krychlových horniny, s výjimkou zakládání staveb,
- f) vrtání vrtů s délkou nad 30 m pro jiné účely než k činnostem uvedeným v § 2 a 3,
- g) jímání přírodních léčivých a stolních minerálních vod v důlním díle v podzemí,
- h) práce na zpřístupnění starých důlních děl nebo trvale opuštěných důlních děl a práce na jejich udržování v bezpečném stavu, podzemní práce spočívající v hloubení důlních jam a studní, v ražení štol a tunelů, jakož i ve vytváření podzemních prostorů o objemu větším než 300 m krychlových horniny.



**Příloha C: Současné využití pozemků – výchozí stav**



|   |  |   |  |                                    |  |
|---|--|---|--|------------------------------------|--|
| <b>GEKON spol. s r.o.</b>                         |  | <small>Název akce :</small>                           |  | <small>ČZ 09120</small>            |  |
| <small>Politických vězňů 36, 301 00 Píseň</small> |  | <b>PLÁN SANACE A REKULTIVACE LOMU v DP LOMNIČKA I</b> |  |                                    |  |
| <small>Účel :</small>                             |  |   |  |                                    |  |
| <b>Současné využití pozemků – výchozí stav</b>    |  |   |  |                                    |  |
| <small>Souřad. systém :</small> S – JTSK          |  | <small>Zpracoval :</small>                            |  | <small>Měřítko :</small>           |  |
| <small>Výškový systém :</small> Bpv               |  | Ing. J. Bureš   |  |                                    |  |
| <small>Míra :</small> Píseňský                    |  | <small>Kontroloval :</small> RNDr. L. Aron            |  | <small>Datum :</small> květen 2009 |  |
| <small>Kat. území :</small> Koznějov, Lomnička    |  | <small>Projektovatel :</small> Geocal s.r.o.          |  | <small>Průběh č. :</small> 3.      |  |





## **Vysvětlivky:**



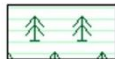
*Plochy nedotčené současnou ani historickou HČ (A1, A2)*



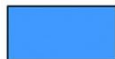
*Plochy dotčené historickou HČ (mimo dnešní lom), upravené lesnickou rekultivací (B4, B5)*



*Plochy dotčené HČ, upravené lesnickou rekultivací (B1 a, B1b, B2a, B2b, B3, B6)*



*Plochy dotčené HČ, s rozpracovanou lesnickou rekultivací (B1 c-a, B1c-b)*



*Plochy dotčené HČ, upravené hydričnou rekultivací (C1-C5)*



*Plochy dotčené HČ, dále upravované metodu řízené sukcese (D)*



*Plochy dotčené HČ, dále upravované zemědělskou rekultivací (E1 a, E1b, E2)*



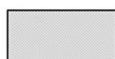
*Plochy dotčené HČ, dále upravované lesnickou rekultivací - běhly vodních ploch (F1, F2)*



*Plochy dotčené HČ, dále upravované lesnickou rekultivací (G1, G2, G3, G4, G5)*



*Plochy dotčené HČ, dále neupravované – plochy aktivní HČ (H)*



*Plochy dotčené HČ, dále upravované technickou rekultivací jako lesní cesty*

## Příloha E: Rozhodnutí OBÚ o tvorbě a čerpání finančních rezerv



### OBVODNÍ BÁŇSKÝ ÚŘAD V PLZNI

HŘÍMALÉHO 11, 301 00 PLZEŇ

Keramika HORNÍ BRÍZA a.s.  
divize HOB Kaolin, 331 51 Kaznějov

Došlo: 18-04-2002

Č.J.: 944

Váš dopis značkový / ze dne  
143/Ing. So/bn

Náš značka  
3761/II/01/465.4/Šmi/Liš

Vvřizuje / linka  
Ing. Šmida

V Plzni  
9.4.2002

Věc:

#### Tvorba finančních prostředků na fond sanace a rekultivace v DP Lomnička I

### ROZHODNUTÍ

Obvodní báňský úřad v Plzni jako orgán věcně i místně příslušný podle ust. § 41 odst. 2, písm. c) a ust. § 38 odst. 1, písm. a) zákona č.61/1988 Sb. o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění později vydaných předpisů na základě žádosti organizace Keramika Horní Bríza a.s. se sídlem 330 12 Horní Bríza, IČ: 45359946 ze dne 6.12.2001 doložené dokumentaci „Souhrnný plán sanace a rekultivace ložiska kaolinu Lomnička-Kaznějov v dobývacím prostoru Lomnička I“

### schvaluje

tvorbu finančních rezerv na sanaci a rekultivaci pozemků dotčených vlivem dobývání v dobývacím prostoru Lomnička I, ev.číslo 60118 dle § 31 odst.6 zákona č. 44/1988 Sb. (horní zákon), ve znění později vydaných předpisů

ve výši 10 mil. Kč

(slovy: desetmilionů) ročně po dobu 6 let, a to počínaje rokem 2002 za splnění těchto podmínek:

1. Zbývající částka ve výši 70 352,-Kč (při celkové navržené výši tvorby 60 070 352,-Kč) bude jednorázově vytvořena v posledním roku tvorby-t.zn. v roce 2007.
2. Uvedená částka bude každoročně navyšována o úředně stanovenou inflaci vyhlášenou Českým statistickým úřadem.
3. Prostředky z finanční rezervy takto vytvořené budou čerpány jenom na základě pravomocného rozhodnutí vydaného zdejším úřadem.
4. Organizace bude povolujícímu orgánu zasílat každoročně k 31.1. informaci o tvorbě finančních prostředků na fond sanace a rekultivace, a to jak tvorbu za předcházející rok tak celkový stav na účtu.
5. Budou dodrženy podmínky uvedené v rozhodnutí OkÚ Plzeň-sever č.j. ŽP/339/02 ze dne 12.3.2002.





# OBVODNÍ BÁŇSKÝ ÚŘAD V PLZNI

HŘÍMÁLÉHO 11, 301 00 PLZEŇ

W.S. 2010

LB MINERALS, s.r.o.

Horní Bříza č.p. 431

330 12 Horní Bříza

Váš donis značky / ze dne  
LBM-30-1-008/2010

Naše značka  
291/10/06/5

Obvodní báňský inspektor  
Ing. Petr Miletínský

V Plzni  
5.3.2010

Věc:

## ROZHODNUTÍ

**o žádosti organizace LB MINERALS, s.r.o. o schválení čerpání finanční rezervy na sanaci a rekultivaci pozemků dotčených vlivem dobývání v lomu Kaznějov v dobývacím prostoru Lomnička I, ev.č. 6/0118, na roky 2010-2011**

Obvodní báňský úřad v Plzni (dále jen „OBÚ v Plzni“), jako orgán věcně i místně příslušný podle § 41 odst. 2 písm. c) a § 38 odst. 1, 2 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů, na základě žádosti organizace LB MINERALS, s.r.o., se sídlem Horní Bříza č.p. 431, PSČ 330 12, IČ: 27994929 (dále jen „organizace“), ve věci schválení čerpání finanční rezervy na sanaci a rekultivaci pozemků dotčených vlivem dobývání v lomu Kaznějov v dobývacím prostoru Lomnička I, v řízení vedeném za účastenství organizace, jako jediného účastníka řízení, rozhodl v dohodě s Ministerstvem životního prostředí, odbor výkonu státní správy III, Plzeň, a za souhlasu obcí Plasy a Kaznějov, podle ustanovení § 37a odst. 2 a 3 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, o

### s c h v á l e n í

**čerpání z finanční rezervy na sanaci a rekultivaci pozemků dotčených vlivem dobývání, na lomu Kaznějov, v dobývacím prostoru Lomnička I, ev.č. 6/0118, v celkové výši 73 257,- Kč (slovy: sedmdesátitřicetdvěstěpadesát sedm korun českých)**

K tomu OBÚ v Plzni stanoví následující podmínky:

1. Finanční rezerva bude využita výhradně k účelu provedení sanačních a rekultivačních prací pozemků dotčených vlivem dobývání v lomu Kaznějov v dobývacím prostoru Lomnička I a způsobem podle dokumentace „Dílčí projekt plánu sanace a rekultivace DP Lomnička I – zalesnění plochy D“, vypracované dne 22.1.2010 Ing. Janem Sutnarem, báňským projektantem, která byla součástí podání žádosti a projednaná v tomto řízení.
2. Po dobu čerpání finanční rezervy podle tohoto rozhodnutí organizace oznámí do 31. 3. OBÚ v Plzni objem čerpání finanční rezervy a rozsah provedených sanačních prací v uplynulém kalendářním roce.
3. Do 30-ti dnů po ukončení sanačních prací financovaných podle tohoto rozhodnutí, předloží organizace OBÚ v Plzni zprávu o tom, jakým způsobem bylo naloženo s uvolněnými finančními prostředky.

## Příloha F: Smlouva o vedení zvláštního běžného účtu

Československá obchodní banka, a.s.  
5-043

### SMLOUVA O VEDENÍ ZVLÁŠTNÍHO BĚŽNÉHO ÚČTU FINANČNÍCH REZERV NA DŮLNÍ ŠKODY, SANACE A REKULTIVACE



Československá obchodní banka, a. s.  
Praha 1–Nové Město, PSČ 115 20, Na Příkopě 854/14, IČO: 00001350  
zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B XXXVI, vložka 46  
(dále jen „ČSOB“)  
zastoupená: Ing. Blaženou Konášovou a Ing. Tomášem Möserem  
Regionální pobočka pro korporátní klientelu Plzeň, Americká 60, 305 55 Plzeň

a

LASELSBERGER, a.s.  
sídlu: Plzeň, Jižní Předměstí, Adelova 2549/1, PSČ 320 00  
IČO: 25238078  
zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Plzni, oddíl B, vložka 1048  
(dále jen „Majitel účtu“)  
zastoupená: Ing. Romanem Blažičkem a Ing. Pavlem Fialou

uzavírají ve smyslu ustanovení § 708 a násl. zákona  
č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku v platném znění

#### Smlouvu o vedení zvláštního běžného účtu finančních rezerv na důlní škody, sanace a rekultivace (dále jen "Smlouva")

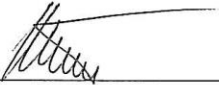
1. ČSOB se zavazuje počínaje dnem **16.05.2007** zřídit a vést pro Majitele účtu zvláštní běžný účet finančních rezerv na důlní škody, sanace a rekultivace (dále jen „Účet“) číslo **17807273/0300** s **vázanou výplatou vkladu** v měně CZK s **měsíční** periodicitou výpisů z účtu.
2. Majitel účtu používá pro platby v cizí měně své číslo účtu ve tvaru IBAN **CZ850300000000017807273** včetně bankovního identifikačního kódu ČSOB: CEKOCZPP.
3. Majitel účtu se zavazuje čerpat peněžní prostředky a vystavovat platební příkazy pouze do výše volných peněžních prostředků na Účtu, a to pouze v souladu s účely a při omezeních sjednaných dále ve Smlouvě. V případě smluvně nesjednaného přečerpání peněžních prostředků uložených na Účtu, uročí ČSOB vzniklý debetní zůstatek debetní úrokovou sazbou vyhlášenou ČSOB.
4. Účet je zřízen jako zvláštní běžný účet pro ukládání peněžních prostředků Majitele účtu k vytváření finanční rezervy na důlní škody, sanace a rekultivace. ČSOB a Majitel účtu sjednávají, že s peněžními prostředky na Účtu, který je předmětem Smlouvy, jsou oprávněny disponovat jedině osoby, jejichž podpisové vzory jsou uvedeny na formuláři podpisových vzorů uloženém u ČSOB (popř. osoby k tomu Majitelem účtu řádně zmocněné), a to zároveň pouze:
  - s písemným souhlasem-rozhodnutím obvodního báňského úřadu, tj. na základě originálu nebo úředně ověřené kopie pravomocného rozhodnutí o schválení čerpání finanční rezervy vydaného příslušným báňským úřadem, anebo
  - za splnění podmínek daných zvláštními právními předpisy (zejm. zák. č. 44/1988 Sb., v platném znění a prováděcí předpisy) dalšími povolenými způsoby (např. dočasný převod z Účtu do jiných aktiv nebo na účet správy prostředků rezerv, který spravuje Ministerstvo financí).
5. ČSOB i Majitel účtu mohou tuto smlouvu písemně vypovědět. Výpovědní lhůta při výpovědi ze strany ČSOB je jeden měsíc a počíná běžet první den kalendářního měsíce, následujícího po doručení výpovědi. V případě výpovědi ze strany Majitele účtu je výpovědní lhůta 45 dnů, výpověď ze strany Majitele účtu je možná pouze s písemným souhlasem-rozhodnutím příslušného báňského úřadu, bez tohoto rozhodnutí je výpověď podaná Majitelem účtu neúčinná.

6. ČSOB účtuje poplatky v souladu se Sazebníkem poplatků pro korporátní klientelu, pokud není sjednáno jinak.
7. Součástí Smlouvy jsou Všeobecné obchodní podmínky ČSOB ze dne 1.5.2007 (dále jen VOP) a Podmínky vedení běžného účtu ze dne 1.4.2004. Odchylná ustanovení Smlouvy mají přednost před zněním těchto VOP a Podmínek vedení běžného účtu. Majitel účtu prohlašuje a stvrzuje podpisem Smlouvy, že byl s VOP a Podmínkami vedení běžného účtu seznámen.
8. Smlouva je vyhotovena ve třech stejnopisech, z nichž ČSOB obdrží jedno a Majitel účtu dvě vyhotovení.
9. Zvláštní ujednání:
- (i) ČSOB a Majitel účtu berou na vědomí, že peněžní prostředky ve výši rezervy uložené na Účtu nesmějí být předmětem zajištění, nesmějí být zahrnuty do konkursní podstaty, nepodléhají výkonu rozhodnutí ani exekuci.
- (ii) Smluvní strany sjednávají, že peněžní prostředky na Účtu budou pásmově úročeny, přičemž ČSOB je oprávněna ukončit tento typ úročení výpovědí. Výpovědní lhůta je 15 kalendářních dní a počíná běžet v den následujícím po doručení výpovědi Majiteli účtu. Po uplynutí této lhůty budou peněžní prostředky na Účtu úročeny úrokovou sazbou dle bodu 79. VOP, nedohodnou-li se strany jinak.
- |  |                              |
|--|------------------------------|
| 1. pásmo: CZK 0 – 19.999.999,99          | O/N PRIBID minus 0,35 % p.a. |
| 2. pásmo: CZK 20.000.000 – 39.999.999,99 | O/N PRIBID minus 0,30 % p.a. |
| 3. pásmo: CZK 40.000.000 – 59.999.999,99 | O/N PRIBID minus 0,20 % p.a. |
| 4. pásmo: CZK 60.000.000 a více          | O/N PRIBID minus 0,15 % p.a. |
- Úrok bude vypočítáván na denní bázi a připisován měsíčně na účet 8010-0304232513/0300 a k tíži téhož účtu budou účtovány poplatky spojené s vedením Účtu.

V Plzni, dne 15. 5. 2007

Československá obchodní banka, a. s.

LASELSBERGER, a.s.

  
 \_\_\_\_\_  
 ČSOB

  
 \_\_\_\_\_  
 Majitel účtu

## **Abstrakt**

ERETOVÁ, Adéla. *Účetní a daňové aspekty tvorby a čerpání rezerv*. Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 61 s., 2014

**Klíčová slova:** účetnictví, účetní rezervy, zákonné rezervy, těžební společnost

Předložená práce se zabývá především účetními a zákonnými rezervami a jejich vlivem na účetní zisk (ztrátu) a základ daně. První kapitola objasňuje pojem rezerva a definuje právní předpisy, kterými jsou tyto účetní položky upraveny. Dále vysvětluje, jakým způsobem jsou účtovány a vykazovány. Následuje teoretické vymezení jednotlivých druhů rezerv doplněné případovými studii, ve kterých je znázorněn postup účtování a vliv na výsledek hospodaření. Praktická část práce je zaměřena na těžební společnost, která má ze zákona povinnost vytvářet specifické druhy rezervy, konkrétně rezervu na sanaci pozemků dotčených těžbou a rezervu na vypořádání důlních škod. Z informací zjištěných o společnosti vychází závěrečná část práce, jež obsahuje návrh tvorby rezervy na opravy dlouhodobého majetku.



## **Abstract**

ERETOVÁ, Adéla. *Accounting and tax aspects of the creation and use of provisions*. Bachelor thesis. Pilsen: Faculty of economics, University of West Bohemia in Pilsen, 61 p., 2014

**Key words:** accounting, financial provisions, statutory provisions, mining company

This thesis is mainly about financial and statutory provisions and their impact on accounting profit (loss) and tax base. The first chapter clarifies the concept of provisions and defines the legislation that regulates these accounting items. Then it explains accounting and reporting of provisions. A theoretical definition of particular types of provision follows. These subchapters contain case studies that show the process of accounting and the impact on the economy. Practical part is focused on mining company that is obligated to create specific types of provisions, specifically the provisions for remediation of land affected by mining and the provisions for dealing with damage caused by mining activities. The final part is based on acquired information and contains proposal for creating provisions for repairing long-term assets.